MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR
KAPOSVÁR

BUDAPEST, 1942. OKTÓBER 28. — II. ÉVFOLYAM 44. SZÁM.

Ára:
20
fillér

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

OLASZ VADÁSZ AZ EGYIPTOMI HARCTÉREN

Periszkop-megfigyelő a Don partján

Magyar honvéd áll őrt a Don partján

Honvédeink

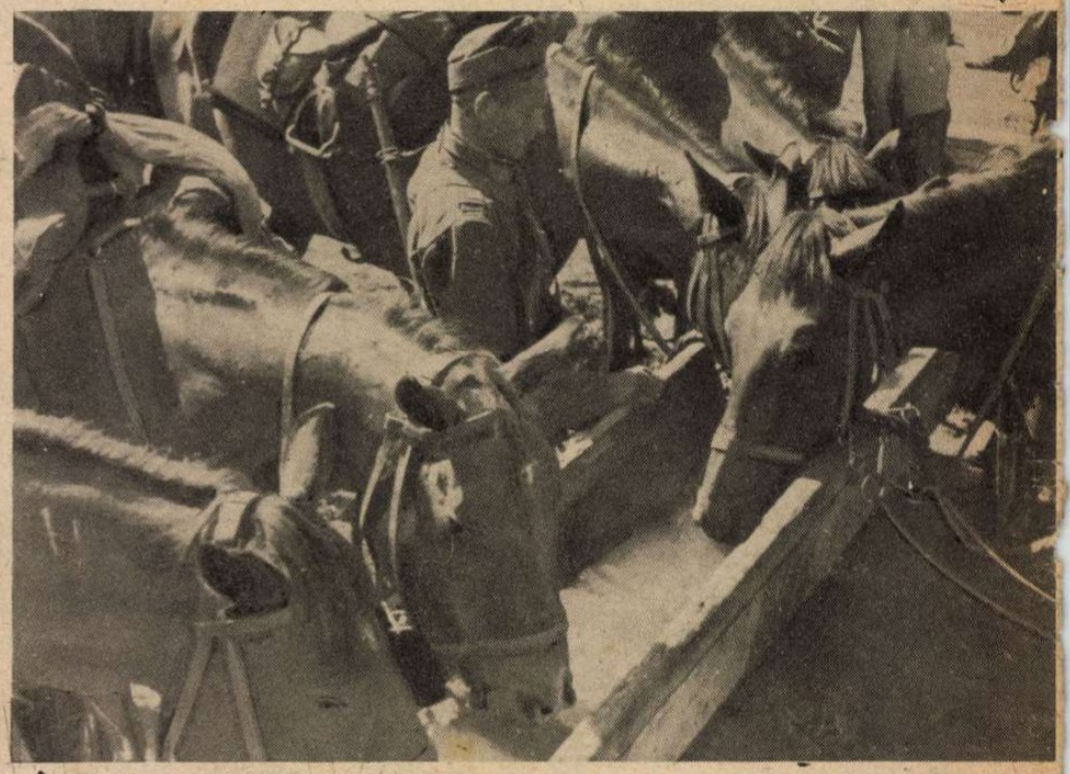

↑A huszár szeretettel gondoskodik a lováról

←
Egy német tábornok látogatása a magyar dunai flottillánál

→
A haditudósító-festőművész megörökíti honvédeink dicsőséges harcainak jeleneteit

A SZOVJETFRONT KITÜNTETETT MAGYAR HŐSEI:

vitéz nemes csicseri CSICSERY ZSIGMOND őrnagy, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Kardokkal

Dr. KOMÁR GYÖRGY hadnagy, Kormányzói Dícsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

NÉMETH ANTAL zászlós, Kisezüst Vitézségi Érem

NÉMETH FERENC hdp. őrmester, Magyar Bronz Vitézségi Érem

MÁRKI FERENC ht. őrmester, Magyar Ezüst Érdem Érem a Hadiszalagon

TOMPOS ISTVÁN őrmester, Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem

TIMAI JÁNOS szakaszvezető, Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

A DON PARTJÁN
működik a honvéd „bomlasztó század" egyik szakasza...

Donmenti harcai

...a hatalmas hangerejű hangszórókat felállítják...

...és az oroszul beszélő tolmács bemondja, hogy milyen hiábavaló dolog a további ellenállás...
Ennek eredménye: tömegesen úsznak át a mi oldalunkra az oroszok, hogy megadják magukat

Katonai kitüntetések

A Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét hadiszalagon a kardokkal:

nemes garamszegi *Géczy* Béla őrnagynak, *Zsembery* Zsigmond és vitéz *Hermándy-Berencz* György századosoknak, *Lózsa* Jenő és *Szőnyi* Miklós I. főhadnagyoknak, vitéz *Rhédey* László tart. főhadnagynak, *Barcza* András és *Hegedűs* Endre psz. zászlósoknak, valamint *Gaál* Lajos tart. zászlósnak, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért, továbbá

a hősi halált halt:

Oláh György és *Szentgyörgyi* Tibor századosoknak, *Korbuly* Imre és *Lukavszky* Géza főhadnagyoknak, *Nardai* Vince tsz. főhadnagynak, *Szenes* László, *Miholics* János és *Harsai* Ödön hadnagyoknak, *Mentusz* Gyula tart. hadnagynak, *Németh* Elemér dr. és *Hetényi* Tibor dr. tart. zászlósoknak, az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásukért.

Ugyanezen alkalomból

Dicsérő Elimerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék az alább felsoroltaknak az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért:

Mika Béla, *Hadarits* Imre, *Palkovich* József, *Arató* Pál, *Dusnoki* Gyula és nemes tassi *Becz* Károly főhadnagyoknak, *Rácz* Ferenc dr. tart. főhadnagynak, *Fülöp* Lajos, *Poór* László, *Németh* Károly, *Horváth* Ferenc I., *Jánosi* Flórián és *Tóth* Tivadar hadnagyoknak, *Ormos* Mihály, *Lejkó* Dezső, *Szabó* Gyula, *Lemke* Antal és *Bándi* Dezső tart. hadnagyoknak, *Kunos* György és *Palotai* Pál tsz. zászlósoknak, *Heves* Pál, *Varga* László dr., *Neszmélyi* (Nuofer) Ottó, vitéz *Ghyczy* János dr., *Kelemen* Lajos, *Molnár* Ferenc, *Forgách* Géza, *Varga* Gyula, *Herczegh* István, *Gyimesi* Lipót, *Madarász* Nándor, *Nagy* Lajos, *Pusztai* Ferenc, *Nusál* József, *Kocsis* Gyula, *Schöl* Samu, *Kovács* István és *Pere* István tart. zászlósoknak, továbbá

a hősi halált halt:

Delhányi Ernő szkv. főhadnagynak, *Talabér* Miklós hadnagynak, *Shalupetzky* László és *Nemes Gyula* tart. hadnagyoknak, *Kádár* Lajos psz. zászlósnak, *Horváth* Géza tsz. zászlósnak, *Császár* Lajos dr., *Dósa* László, *Kuthy* László és *Ágfi* József tart. zászlósoknak, az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásukért;

Dicsérő Elismerése a hadiszalag egyidejű adományozása mellett tudtul adassék: *Sóskuti* András dr. tart. segédgyógyszerésznek, az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataiért.

Dicsérő Elismerése a hadiszalag egyidejű adományozása mellett tudtul adassék *Ortutay* Tivadar tart. hadnagynak.

CSOBAI JÁNOS
honvéd, Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem

A SZOVJETFRONT MAGYAR HŐSI HALOTTJAI:

KORBULY IMRE
főhadnagy, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal

BARANYAI NÁNDOR
hdp. őrmester a Donmenti harcokban hősi halált halt

AZ 1943. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS BENYUJTÁSA A KÉPVISELŐHÁZBAN

REMÉNYI-SCHNELLER LAJOS pénzügyminiszter ismerteti Magyarország 4·2 milliárd pengős költségvetését

HÉTRŐL HÉTRE

V

A költségvetés

beterjesztése és tárgyalása, politikai életünk évenként visszatérő nagy eseménye. Az 1943. évi költségvetés számadatai sajátosan megmutatják, hogy trianoni kisországból, európai középhatalom lettünk s hogy a létünkért vívott háború komoly anyagi terheket is követel a nemzettől. Az 1943-as költségvetés már teljes, benne van az utoljára visszatért délvidéki terület bevétele és kiadása is. Az állami közigazgatás és az állami üzemek 1943. évi kiadási előirányzata 4,247.400,000 pengő, bevételi előirányzata pedig 4,047.000,000 pengő. A hiány tehát 200,400.000 pengő. Összehasonlításnak közöljük, hogy az 1937—38-as magyar költségvetés 1.267,100.000 pengőről szólott, vagyis a költségvetés azóta, közel 3 milliárd pengővel emelkedett... A magyar közigazgatás kiadásai 2920 millió pengőre rúgnak, bevételei pedig 2769 millióra s így a deficit 151.6 millió pengő. Az üzemek deficitje 48.8 millió s ez a két összeg adja ki a 200.4 milliós hiányt. A közigazgatási kiadások tavaly óta 718 millió pengővel emelkedtek. A bevételeket viszont 700 millió pengővel nagyobb összegben állította be a pénzügyminiszter, mint 1942-ben. A győri program 600 milliója helyett, az ország 4.5 milliárdot áldozott a hadseregre s a honvédelmi költségvetés ebben az évben is 581 millióról 845 millióra emelkedett. A pénzügyminiszter bejelentette a rokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák ellátásának új rendezését, a háborús külön munkaátalány bevezetését a tisztviselők részére, a zsidó vagyondézsmát, az egyszeri hadkötelezettségi adót, a hadmentességi váltságot és a zálogleveles kölcsönök visszafizetésének méltányos biztosítását. Bankjegyforgalmunk az elmúlott évben 23 százalékkal emelkedett s a pénzügyminiszter 700—800 millió pengőre becsüli a tétlenül heverő, magánosok által otthon tartott bankjegymennyiséget... Az ország törvényhozó testületei megindítják a vitát a költségvetés fölött s a magyar nép azt reméli, hogy ez a vita a közérdek, az igazság és az arányos teherviselés szempontjaiból lesz gyümölcsöző...

„Nem tűröm tovább,

hogy a zsidóság most bukásában jobban mérgezzen és destruáljon, mint valaha virágkorában tette", — mondotta Kállay Miklós, Magyarország miniszterelnöke. Események, adatok, értesülések állanak feltétlenül az ilyen súlyos mondat mögött, amelyeket a zsidóság vezetői váltig tagadnak, ritka balsikerrel s iparkodnak így leplezni, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel a jobboldali világnézet veszedelmeit festik rikító keleti ujságmázolásokkal a szívesen ijedezők elé. A miniszterelnök szerint is „a belpolitika legfontosabb, legnagyobb követelménye és abszolut célja az, hogy a belső békét fenntartsuk..." Kállay Miklós nem gondolhatott lemerevített belső békére, mert hiszen reformokról, nagy és szükséges cselekvésekről beszélt; a keresztény, jobboldali és független Magyarország korszerű kiépítéséről; egy jobb közigazgatásnak, egy megfelelőbb közellátásnak, a szociálisabb jövedelemelosztásnak, a dolgozók gazdasági felemelésének és a háborús terhek igazságos súlyának biztosításáról! Óriási feladatok ezek és sietni kell a megoldásukkal, mert szándékunk nélkül rohan az idő s ki tudja, melyik percben lehet szükség a végső és önkéntes nagy áldozatokra a haza oltárán. Sohasem állítottuk, hogy ebben az országban csak zsidókérdés van és sohasem hittük, hogy egyedül a zsidókérdés megoldása véglegesen eltünteti azt az örökös történelmi küzdelmet, amely az államalkotó népek és nemzetek kemény és nemes sorsa! De állítjuk, hogy a válságba jutott zsidóság, a pénznek és lepénzelésnek, a gazdasági hatalomnak, a rémhírterjesztésnek, suttogásnak, sajtónak és politikai hátsó-befolyásnak minden elképzelhetetlen lehetőségét is felhasználja a jelenlegi irányzat megbuktatására s közben egy holtpont kijegecesítésére. A zsidóságnak kettős érdeke van: egy távolabbi célja a mai törvényes alapokról visszatéríteni a magyar életet a régi, liberális korszakba s egy közeli, közvetlen célja, — megakadályozni a továbbfejlődést azon az úton, amelyen a nemzet alkotmányos törvényhozással és vágyó lélekkel elindult. Erre a második célra összpontosul jelenleg minden zsidó törekvés s aki ebből a szempontból figyeli a hajszát, a gúnyolódást, a rágalmak és hazugságok özönét, az nyitott szemekkel látja a nagy zsidó összeesküvést, a magyar haladás ellen! S ki veheti túlzásnak azt, hogy a látó emberek, a megismert betegség sürgős orvoslását követelik?...

A tömegek ellen

szónokol, érvel s hadakozik mostanában, feltűnő egységfronton a baloldali világnézet tábora és a tokás, „tudományos" reakció. Előadások, keskenyre szabott könyvek és terjengős ujságcikkek hirdetik a nagy lelki válságot, amelyet állítólag a tömegek éhsége, mohósága, romboló ösztöne és tudatlansága készít elő, a lelkileg csiszolt, művelt, csupanagyszerű, szellemi arisztokrácia megbuktatására. Az ilyen ijesztgető fecsegéseknek természetesen az a jámbor csalás az alapja, hogy aki a szürke és értéktelennek minősített tömegek ellen szót emel, az bizonyára igen színes, értékekkel repedésig telített s szellemileg a Himalája fölé tornyosodó nagy ember és mindenképpen jogosult milliók életformájának éles bírálatára. Egy tekintélyesen tálalt előadásból tudtuk meg a hét folyamán, hogy „a tömegeket csak a rombolás kollektivizmusa fűzi egybe" s ezért fenyegeti az összeomlás és a káosz az emberi kultúrát, tehát fogjanak össze az öreg és a fiatal szellemi vezérlő egyéniségek s tartóztassák fel a szervezetlen tömegek áradatát... A komor szellemi nagyság Le Bon-ra hivatkozik, aki már régen megmondotta, hogy minden országban csak a szellemi elit ér valamit, mert a tömeg számára nincs „konfliktus", „ahogy az áldozati állatnak sem tragédia a — vágóhíd..." Azt nem mondotta meg az előkelő szónok, hogy Le Bon az öreg francia zsidó, a magafajtájának tömeges érvényesülése érdekében firkált társadalomtudományt, a leigázásra szánt keresztény népek tömegei ellen! Le Bon zsidó ide, vagy oda, — de legyen már vége egyszer a burkolt általánosító, világfájdalmas szellemi nyavalygásnak, mert a szellem igaz emberének az a feladata, hogy szolgálja népének tömegeit! Mirevaló az intellektuális bujtogatás, amikor a magyar tömegek példátlan figyelemmel s áldozattal viselik az idők terhét s teljesítik emberi és magyar kötelességeiket. Baj, bánat, keserűség, hiány, nélkülözés s gond az európai tömegek élete mindenütt, a háború a névtelen hősiség csodáit követeli meg a dolgozó és harcoló milliótól; — mit akarnak hát tőlük s miért ostorozzák őket, a kétséges „szellemi elit" kétségtelenül jobban élő áltudósai?...

Munkáskönyvtárt

indított a Nemzeti Munkaközpont s csak azt kívánhatjuk az első szám megjelenése és elolvasása után, hogy jöjjenek az új füzetek, minél nagyobb mennyiségben, tiszta, egyszerű magyar akarattal, felfedni a nagy kérdéseket, szétoszlatni a babonát, megismertetni a vajudó világot s megteremteni minden magyar dolgozók testvéri közösségét. Az új munkásfüzet elején szerencsés választással lángol Erdélyi József verse:

„Két világ küzd egymással szemben,
melyiké lesz a diadal:
nem kérdi, csak élettel, vérrel
az új mellé áll a magyar..."

Zsidó zsákutcákban vergődött közel egy évszázadig az európai munkáskérdés, de Marx-Mardocháj, az eszméket tolvajló, gyűlölködő héber forradalmár, könnybe, vérbe, pusztulásba fullasztotta mindenütt a munkásság jogos törekvéseit! A proletár világforradalomnak csak Izrael népe lehetett volna a vámszedője, a nemzeti kötelékeken kívül kódorgó, vándor sivatagi törzs, amely belső törvényeit, vallását s erkölcsét egyedül a világon, tökéletesen függetlenítette a vendéglátó népek földjétől, határaitól és történelmétől. Bennünket bús, fájdalmas és gyönyörű emlékekkel az egyetlen hazához köt a végzet és a lelkiakarat s bármilyen nehéz a legjobb életrendszer megteremtése, mégis együtt, közösen, magyar módon kell megvívjuk súlyos küzdelmeinket a jobb jövőért. A liberális és a kommunista megoldások keserű tapasztalatait már túléltük s nincs más nyitott út, felsugárzó lehetőség előttünk, csak a nemzeti gondolat, amelyet élő valósággá kell tenni a mindennapi életben. Nem frázis és kézszorongatás az új világ, hanem cselekvés és tett, a népi közösség, az osztó igazság és az egyforma emberi becsület korszakának megalapozására. A cél a munkáskérdés végleges megoldása, a nemzeti munkaállam keretében; — a munkaidőnek, bérnek, munkaügyi bíráskodásnak, a nemzeti életbe épített érdekképviseletnek és a korszerű szociálpolitikai feladatok egységes, átfogó rendezése. A Nemzeti Munkaközpont ennek a sorsdöntő kérdésnek szolgálatában úttörő lehet, ha bátor felelősséggel folytatja a felvilágosító és szervező munkát az ipari dolgozók széles rétegei között.

Heti Zs-krónika:

Sajó-Schachter Sándor zsidó ujságírót, a letünt korszak nem irásaiból ismert, jellegzetes figuráját, 8 szobás, műkincsekkel tömött lakásában, letartóztatták — fajgyalázásért. Nyolc szoba egy fajgyalázó izraelita agglegénynek? Még szerencse, hogy megtalálták a nagy labirintusban... Szgal László és Weiner Jenő másfélévi és egyévi fogházbüntetéshez jutottak fajgyalázás cimén. Weiner elkiálthatja, hogy sírhatsz Izrael!... Wieder Ábrahám 10 hónapi fogházzal úszta meg a fajgyalázást. Nie wieder?... A híres szobi vesztegetési bűnperben, Steiner Ármint 11 rendbeli okirathamisításért, megvesztegetésért és egyéb bűncselekményekért 3 évi börtönre és 20.000 pengő pénzbüntetésre ítélték, Vadas főszolgabiró pedig, aki a zsidónak segített a hamis iparigazolványok és a rokkantsági igazolvány megszerzésében, másfélévi börtönt kapott. A kemény elsőfokú ítéletnek az a tanulsága, hogy őrizkedjék a magyar ember a zsidó bűnözők kivetett hálójától... Lázár-Lebovics Emil volt szociáldemokrata városatyát, aki fröcsögően mennydörgött a budapesti városházán a tisztesség és puritán erkölcs mellett, másfélévi börtönre ítélték végérvényesen, a magyar szállítómunkások pénzének elkezelése miatt. A szociáldemokrata Lebovics nem tudott Lázár maradni, amikor rábizták a becsapott elvtársak a kasszakulcsot... A valutaügyészség letartóztatta Tauber Gyula és Hollden Tivadar ékszerészeket, Winkler Menyhért gabonatőzsdést és Lebovics Lipót foglalkozásnélküli izraelitát, mert a négy zsidó zugban vásárolt színaranyat, kilós tételekben hozott forgalomba s 60.000 pengőt kisibolt az országból. Ennek a Lebovicsnak volt igaza, mert minek a foglalkozás az olyan embernek, aki színarany téglákkal dobálódzhatik?... Steiner Sándor fővárosi szőnyegkereskedőt letartóztatták, mert 100.000 pengőt sibolt ki külföldre. Csak nem a mesebeli „bűvös szőnyegen" vándorolt ki a pénz a határ fölött?... Szatmár vármegyében messze szétágazó zsidó bűnszövetkezetet fedeztek fel és Simonovics Izsákot, Holics Lipótot és Jakabovics Ábrahámot több társukkal együtt letartóztatták. A névsor nagy pert igér... Szegő-Schwarz Pál budapesti zsidó 10 havi börtönt kapott, mert a szovjet bombatámadás ideje alatt, a légvédelmi pincében azt kívánta hangosan, hogy bárcsak minden magyar házra három szovjetbomba esne s ráadásul arra kérte Jehovát, hogy segítse meg a bolsevistákat... Csendesen kérdezzük: vajjon a zsidó Szegő-Schwarzok, ha egyszer felülkerekedhetnének, ilyen méltányosok, irgalmasok és nagylelkűek lennének a magyarokkal szemben?...

Világ

FANNY LUUKONNEN,
a finn lotta-szervezet vezére, a frontra érkezik, ahol munkatársai virággal fogadják

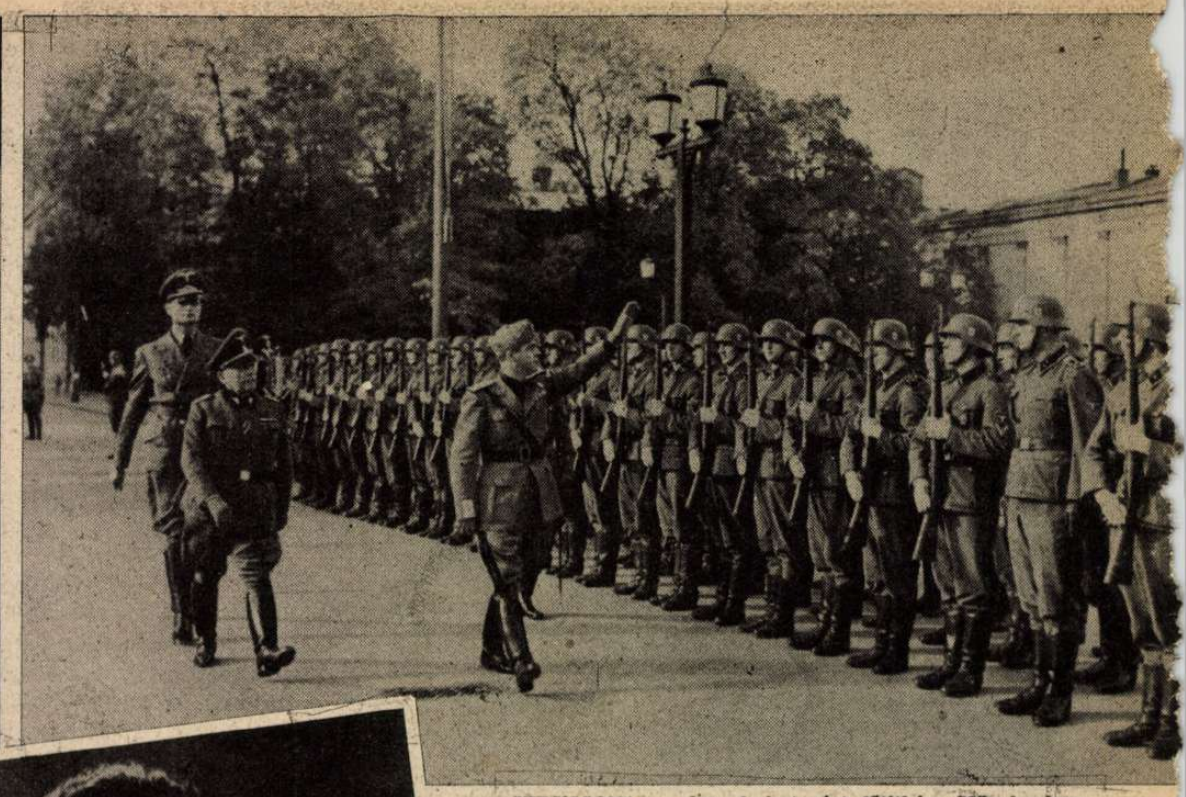

VIDUSSONI, az olasz fasisztapárt főtitkára Münchenben

DR. GOEBBELS
birodalmi propaganda miniszternek melegen ünnepelték Németországban 65. születésnapján

JAPÁN PORCELLÁNÜZLET RÓMÁBAN
A szép tulajdonosnő alig különbözik a japán művészet finom alkotásaitól . . .

INDIA SZABADSÁGÁNAK HALÁLOS ELLENSÉGEI
Churchill Londonban tárgyalt segítőtársaival a hindu függetlenségi mozgalom elnyomásáról. Balról-jobbra: Amery India minisztere; a hindu Ramaswary Mudaliyar, akit nagyhirtelenül az angol háborús kormány tagjának neveztek ki; a navangari maharadzsa, a hindu uralkodó hercegek képviselője; Winston Churchill és Lord Cranborne angol gyarmatügyi miniszter

KANADAI KÖLCSÖN A SZOVJETNEK
A szerződést Londonban írták alá. Nem pénzt kap a szovjet, hanem gabonát, — későbbi aranyért . . . A világ legdúsabb gabonaraktára — búzát rendel, — ez a tengelyhatalmak legnagyobb győzelme. A szállítást azonban Kanada nem garantálja a tengeren át! . . . Az aláírók balról jobbra: Buzenkov szovjet megbízott, Majszki szovjet követ, Vincent Massey kanadai megbízott és Lord Woolton, angol élelmezési miniszter

AZ ÚJ NÉMET HÁBORÚS MOZDONY: A TAKARÉKOSSÁG CSODÁJA
Szériában gyártják. Teljesítőképessége a legkiválóbb békeidős mozdonyokkal vetekszik, de az előállításában darabonként 6000 munkaórát, 26 tonna acélt és 2 tonna rezet takarítanak meg! . . .

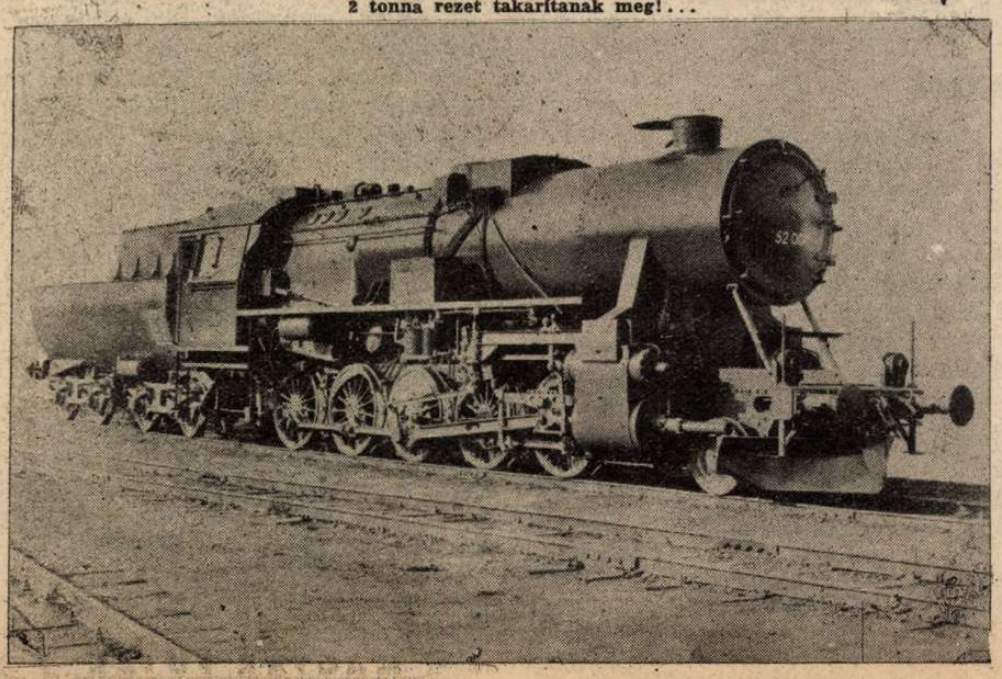

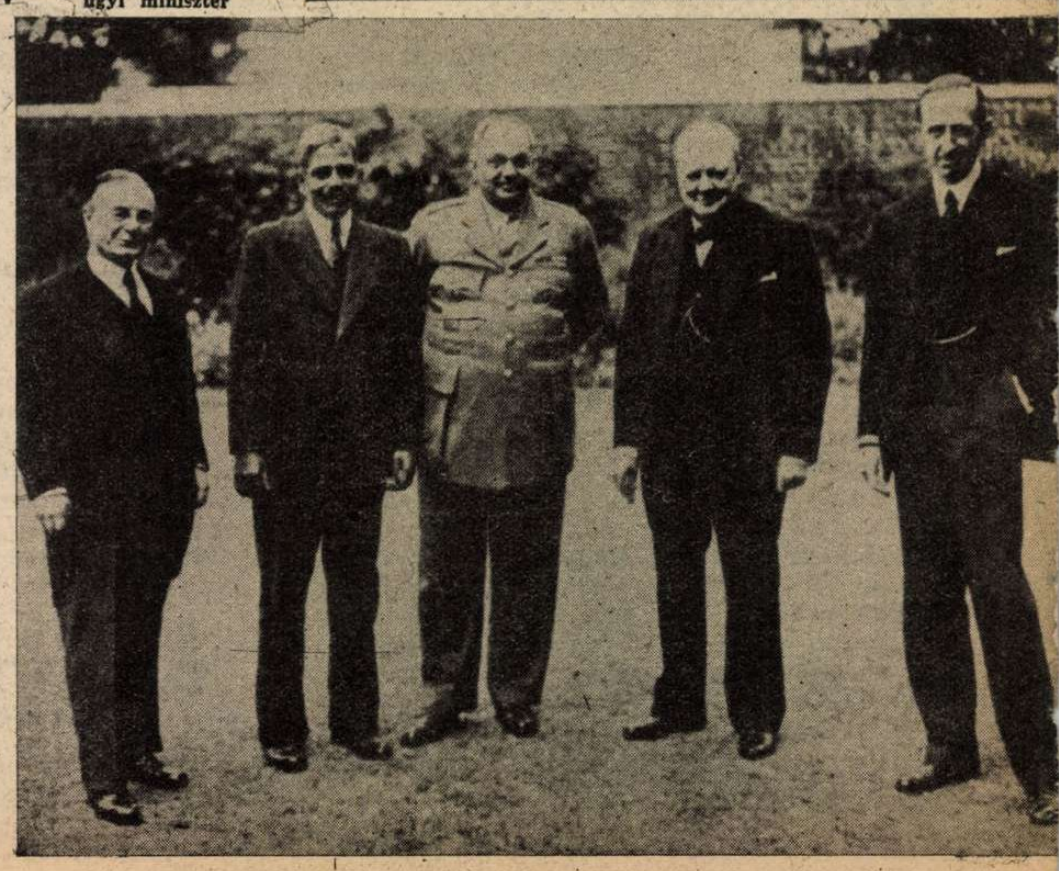

STOCKHOLM:
A SVÉD HADIAKADÉMIA 150 ÉVES JUBILEUMÁN
Baloldalt Gusztáv Adolf svéd trónörökös, mellette Gusztáv svéd király, Lujza főhercegnő, Károly főherceg és János főherceg

Ujság

VASKERESZTES HITLER-IFJÚ,
aki a magas kitüntetést egy angol légitámadás alatt tanusított bátor magatartásával és életmentő segitségével érdemelte ki

A KÖZTÁRSASÁG-OT BEOLVASZTJÁK FRANCIAORSZÁGBAN
Vichyben a hatalmas bronz Köztársaság-szobor az olvasztóba kerül, a fémhiány pótlására

A DÁN TRÓNÖRÖKÖS
csónakja lett az első a kopenhágai regatta-versenyben. (Jobbról a második versenyző Frederik dán trónörökös)

SZÓFIA:
KONSTANTIN HIERL, a német munkaszolgálat vezetője, meglátogatta a bolgár munkaszolgálat intézményeit. Képünk baloldalán Hierl birodalmi vezető, mellette Rogosaroff ezredes, a bolgár munkaszolgálat vezetője

„SZERESS ENGEM!" Két jelenet Rökk Marika legújabb nagy filmszerepéből

Téli városi kucsú Budapesten

MIT IS VEGYEN AZ EMBER? JAJ, DE NEHÉZ A VÁLASZTÁS!

„APUKÁM, MÉGEGYSZER SZERETNÉK KÖRBEMENNI!"

HÖLGYEK, URAK! EGYEDÜL ITT LÁTHATÓ A TÜZEVŐ NŐ! Mindjárt kezdjük az előadást . . .

Hány szép forgót vigyünk haza ajándékba?

CSODÁLKOZNI LEHET AZ ILYEN VÁSÁRBAN!

VIDÁM TROMBITASZÓ CSALOGATJA A VÁSÁR LÁTOGATOIT . . .

MINDJÁRT ELINDUL A KÖRHINTÁ-PARIPA: Jól megkapaszkodnak a lányok

30 FILLÉRÉRT MEGMONDJA A JÖVŐT a világ legkisebb embere, — de könnyű neki . . .

MINDEN DICSŐSÉG AZ ERŐS EMBERÉ! Egy dobással százat ütött — a nézők lelkes csodálata közepette

NAGY A TOLONGÁS A TÖRÖKMÉZES SÁTRÁNÁL IS . . .

OLCSÓ A CSINOS ÁRVALÁNYHAJAS KALAP! Tessék urak, itt a jó alkalom . . .

A 3 HÁROM JÓBARÁT KICSERÉLI TAPASZTALATAIT — lesz mit mesélni holnap az iskolában

HŰ, DE IZGALMAS! Éppen most akarják elrabolni Paprika Jancsit a bábszínházban

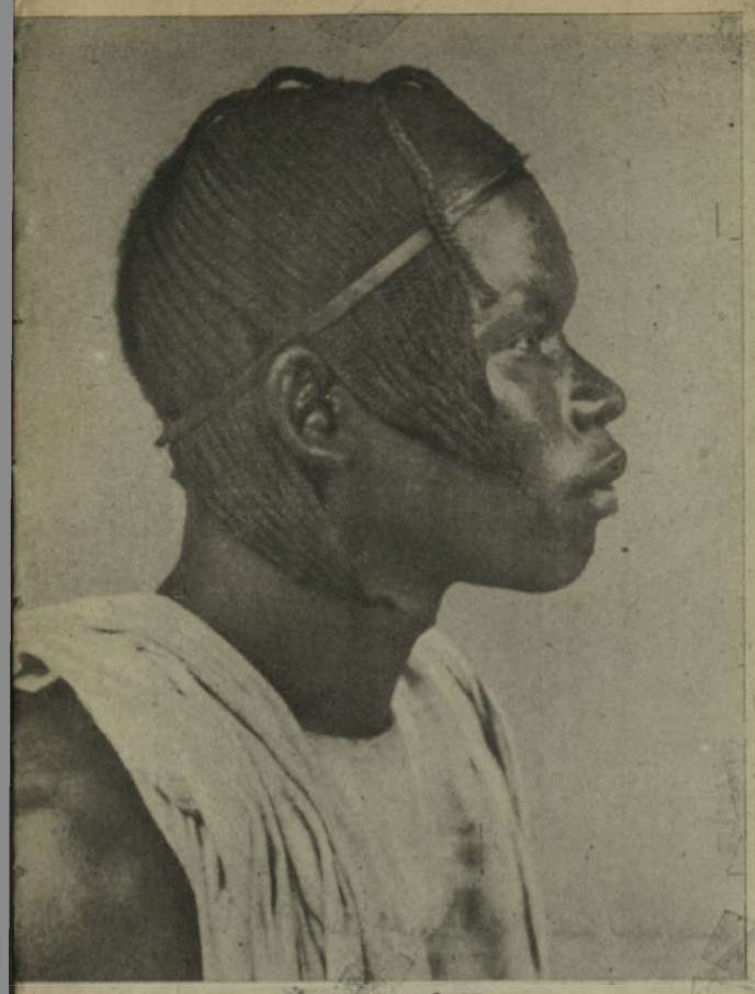

MANDINGO NÉGER

A krú-négerek mellett a legelterjedtebb törzs Libériában. Aránylag értelmes és harcos fajta. A hajfonat napokig tartó türelmes munkát igényel

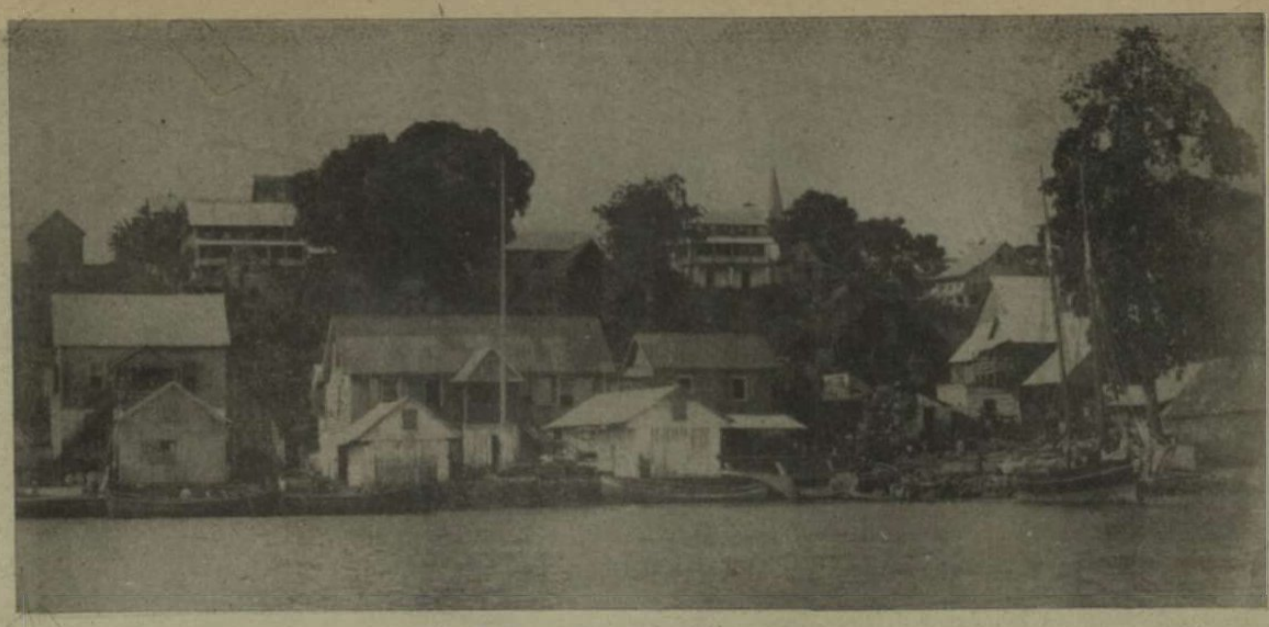

MONROVIA, LIBÉRIA FŐVÁROSA

8—10.000 lakosa van. Kikötője rossz, a tenger hullámverése rendkívül erős a partokon s csak a folyó mentén fejlődik a forgalom

A néger Libéria rejtélye

Mit keres Amerika Nyugat-Afrikában — és mennyit?...

Az egyetlen „szabad" néger államot váratlanul megszállották az Egyesült Államok tengerészcsapatai. Egy rendkívül kövér monrovei néger hölgy elhalálozott az izgalomtól. Más megrázó esemény nem történt. Washingtonban lényegesen emelkedett a győzelmi hangulat. Az angolszász sajtó szerint feltétlen szükség volt a fontos libériai támaszpont elfoglalására, — **amiből egy szó sem igaz... Libériából ugyanis csak francia, portugál és spanyol gyarmatokra lehet átszivárogni, angol segítséggel! Amerika egyszerűen megvalósította egy százéves tervét, amelynek története érdekesebb és izgalmasabb a legjobb detektívregénynél...**

Libéria 95.400 négyzetkilométer s lakosainak száma 2 millió. A világ legfurcsább államát 100 évvel ezelőtt kegyes amerikaiak alapították, az Amerikába elhurcolt négerek fölösleges részének **visszatelepítésére.** A fehér kultúrnépek emberkereskedői 300 év alatt **70 millió** négert fogdostak össze Afrikában; ennek az óriás embertömegnek fele elpusztult **a védekezésben** s körülbelül **30 millió** feketét hajóztak be amerikai hajókra; ennek a fele pedig elpusztult összeláncolva a hajókon... **14—15 millió négert adtak el a rabszolgakereskedők az amerikai jámbor angolszász ültetvényeseknek... Épen, aránylag olcsóbban, mint a barmokat...** A rabszolganégerek veszedelmesen szaporodtak s néhány okos amerikai megpróbálta 1820 táján az erőszakosabb egyedek kitoloncolását, vissza Afrikába. **A terv nem jól sikerült. Csak 4—5000 néger vándorolt vissza, akik 1842-ben, amerikai mintára köztársaságot alakítottak Libéria területén s átvették az uralmat őslakó fajtestvéreik fölött. Az Amerikát járt négerek lettek az ariszokraták, az urak, az új rabszolgakereskedők és elnyomók, szerencsétlen honfitársaik fölött. Számuk ma sem több 20.000-nél. de ők a politikusok, bankárok, ügyvédek, vállalkozók és hivatalnokok s a maradék 2 millió néger ma is olyan nyomorúságban él, mint 100 évvel ezelőtt.**

Minden évtizedben kitört a polgárháború, borzalmas kegyetlenséggel, amelyek során az igazi őslakók az új néger arisztokrácia tekintélyes részét, — megették! Nyársonsült formában... A libériai kormány **helytelenítette** ezt az ősi szokást s bosszúból állandóan emelte a

kunyhóadót. A bushmanok kiszökdöstek a környező gyarmatokra. A kormány végül **eladta** a rendetlenkedőket s a lakosság tekintélyes százalékát **örökös kényszermunkára ítélte.** Az 1909. esztendőben, a frakkos, cilinderes libériai kormányt, csak egy **amerikai ágyúnaszád** mentette meg a nép dühétől. **Amerika pénzelte a kormányt, Amerika adott kölcsönöket, fan-**

LIBÉRIAI VADÁSZ

Bámulatos ügyességgel kezelik a bennszülöttek ősi fegyvereiket s ritkán menekül előlük a felbukkanó vad...

NÉGER FALU LIBÉRIÁBAN

Primitív fekvőhelyek a kunyhók; védelem a vadállatok és a gonosz éjszakai szellemek ellen. Az adójuk azonban magas s ahol nem fizetnek, ott a libériai kormány adószedője felgyujtja a falut. Roppant egyszerű a szabad néger állam közigazgatása...

CSÓNAKOKON HORDJÁK LE AZ ÁRUT A NÉGEREK LIBÉRIA FŐVÁROSÁBA

Cyapot, kávé, datolya s pálmaolaj kerül elő olyan területekről, ahol még nem járt fehér ember. A „rossz pénz", a libériai dollár, a „jó pénz" a vasrúd, amelyből nyílhegyet, lándzsát, kardot lehet kovácsolni...

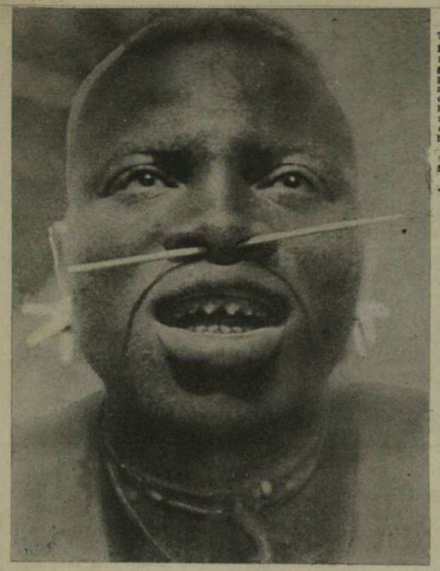

TELJES DÍSZBEN...

Évezredes hagyományok szigorú, kegyetlen parancsa épp úgy akadályozza a néger faj fejlődését, mint a felületes, külszínre mázolt civilizáció. Az orrcimpába húzott bambuszpálcika és a fogak lereszelése, egyes törzseknél a férfi szépség legfőbb kelléke...

FIRESTONE, A GUMIKIRÁLY BIRODALMA LIBÉRIÁBAN

Zöld mérföldes saját útja van Firestonenak libériai gumifaültetvényein. Az óriás telepet az amerikaiak, az angol gumimonopolium letörésére létesítették. Nem is örül Anglia az amerikai megszállásnak, csak tűri — szükségből...

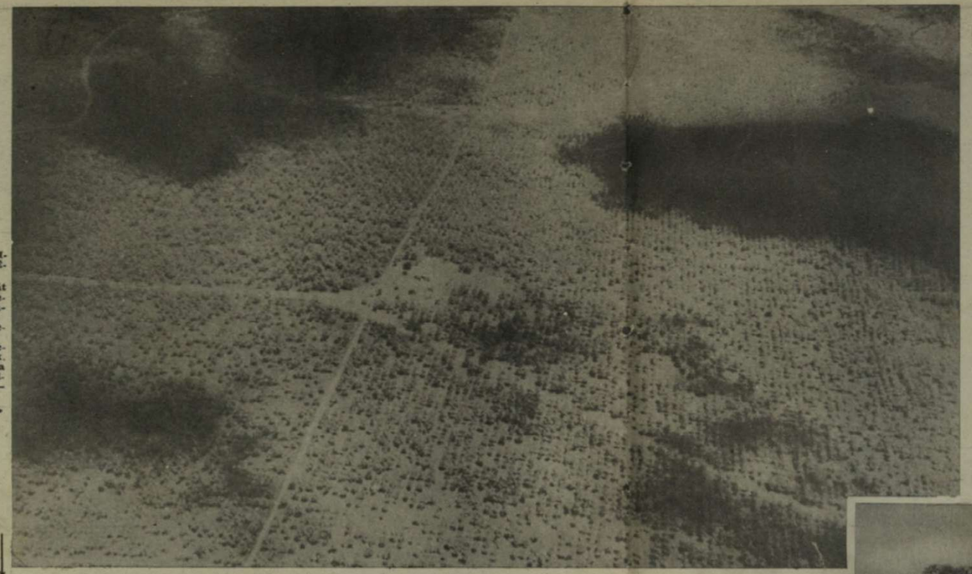

AGYAGFALAS NÉGER KUNYHÓ LIBÉRIÁBAN

A kunyhó faját gazdag, színes festés díszíti. A néger művészi érzéke fejlett, de egyébként kultúrateremtő képessége elakadt valahol a történelem őskorában...

A LÁNDZSA A BIZTONSÁG S AZ AGYAGPIPA AZ ÉLVEZET

A bushman igénytelen, de dolgozni sem akar. Nagy a meleg s az afrikai nap megérleli a mindennapi élelmet. A többi gyűlölt amerikai találmány Libériában...

A LIBÉRIAI SZINOE FOLYÓ SELLŐI

Csak a krú-négerek csónakjai siklanak át a veszedelmes szirtek között

NÉGER ASSZONYOK,

akik nem értik az amerikai civilizációt. Nagyszemű, vidám, szívesen nevető népség s elégedett az egyszerű élettel, különösen, ha éhi hagyják az őserdők rejtett falvaiban...

TETOVÁLT KRÚ-NÉGER

Nagy kínokat áll ki az igazi férfi, amíg az arcát ilyen tökéletesen elcsúfítják... A krú-négerek sohasem hódoltak be gyűlölt amerikai testvéreiknek a libériai államban

LIBÉRIA

közegészségügyi helyzetén keveset javított az önálló néger kormány. Képünkön himlős betegeket mosnak a monroviai kikötőbe érkezett hajón...

LIBÉRIAI KERESZTÉNY Ttemplom MONROVIÁBAN

Az Amerikából visszaköltözött négerek keresztények, de Libéria lakosságának túlnyomó többsége pogány s egy töredék Allah híve...

tasztikus kamatra, hogy megvethesse a lábát Afrika földjén. Az adósságok csődbe kergették Libériát s akkor megjelent Firestone úr, az amerikai gumikirály s kibérelt az államtól csekély 99 esztendőre 1 millió hold földet gumifaültetvénynek. 1926-ban Firestone úr 5 millió dollár kölcsönt adott papiroson Libériának, — a valóságban azonban csak a kölcsön felét folyósította, a régi adósságok törlesztésére, de ez is sok volt a szegény négereknek, mert 1931-ben már az állami bevételek 55 százaléka úszott el az amerikai kamatok fedezésére. Uj csőd következett és amerikai ellenőrzés... Libériát elnyelte az amerikai plutokrácia; a kedves fekete kormány New Yorkból kapott zsebpénzt cilinderre és pomádéra; a nép tovább szökött a „szabad" államból a világ minden égtája felé, hogy végre gyarmati lakos lehessen s a libériai alsó- és felsőház sorsa az elmúlott héten beteljesedett. Eljöttek az amerikaiak személyesen a kamatokért. Ennek az imperialista foglalásnak mostanában „támaszpont" a neve, de az európai hatalmak nagyon jól tudják, hogy háború utáni célokat szolgál a libériai komédia...

GYÚJTIK AZ OLAJPÁLMA NEDVÉT

Hosszú bambuszrudakat szúrnak a fa felső, zöld részébe, lecsapolni az olajpálma nedvét, amelyből olyan erős bor készül, hogy a néger napokig részegen fekszik tőle a kunyhója mellett

CAP PALMAS, LIBÉRIAI „VÁROS" A DÉLI PARTVIDÉKEN

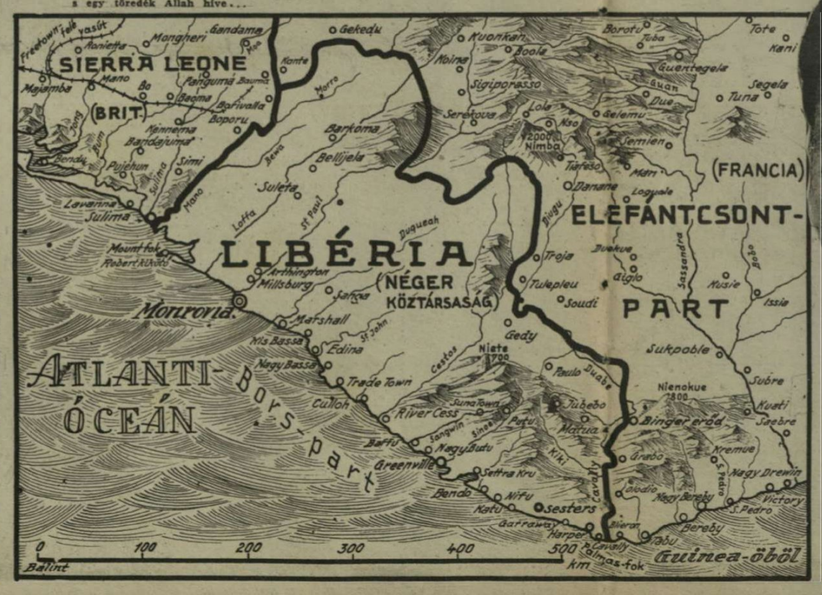

AMERIKAI NÉGER — OTTHON AFRIKÁBAN

Angolul beszélnek egymás között s megvetik és kizsákmányolják egyszerű testvéreiket. A libériai „felső osztály" nem ismer irgalmat — lefelé...

POLITIKAI GYŰLÉS LIBÉRIÁBAN

Az amerikai civilizáció groteszk hatása reménytelenül megrontotta a néger uralkodó osztályt. Az eszményi gentleman képünk jobbsarkában ül, cilinderben, frakkban, lovaglónadrágban, sárga bőrkamásniban, lila mellényben, fehér keménygallérral a nyaka körül. Sohasem lovagol, de ez a libériai úri divat a pokoli hőségben. Mennyivel okosabb az öreg mezítlábas szónok!...

DAKAR TENGERPARTI RÉSZE
A kikötő sok évtizedes francia munka eredménye s gyűjtőpontja Nyugatafrika árukivitelének. Az utak és vasutak idevezetnek a fekete földrész belsejéből s Dakar fontos tengeri áruscsereholy Dél-amerika és Európa között is...

Dakar:

Francia-Nyugatafrika fővárosáról hosszú idők óta gyanús buzgalommal emlékezik meg az angolszász sajtó s ma már nyilt titok, hogy Dakar, a nyugatafrikai partvidék legfontosabb kikötője, az új háborús lehetőségek középpontjában áll. A francia hatóságok eltávolították a fehér asszonyokat és a gyerekeket a dakari körzetből s a védőőrséget **Darkan** tengernagy látogatta meg, hogy személyesen irányíthassa a felkészülést minden katonai eshetőségre. **Franciaország békevágyában senki sem kételkedh etik!** A vichyi kormány mindent elkövet a tragédia elhárítása érdekében s **Madagaszkár** indokolatlan angol megrohanásának nehéz napjaiban is bebizonyította határtalan türelmét és me gegyezési szándékát. Nyugatafrika a francia gyarmatbirodalom szíve s 1,247.000 négyzetkilométeres területén közel 15 millió ember él, közöttük **25.000 francia... Dakarnak 75.000 lakosa van,** amelyből 7000 a francia anyaországból vándorolt ki állandó tartózkodásra az élénk, fontos kikötővárosba. A bennszülött lakosság kétségtelenül kedvezőbb, jobb helyzetben él a francia gyarmaton, mint a független néger államnak mondott Libériában s nagy tömegeiben szívesen marad francia uralom alatt. Annyi bizonyos, hogy sem az angolok, sem az amerikaiak **nem szabadítják fel a négereket,** csak a maguk hatalmi erejét próbálják megnövelni új gyarmatok összeharácsolásával. **Dakar felé tekint a világ s a Magyar Futár eredeti képeivel bemutatja olvasóinak a nyugatafrikai francia fővárost, a háborút vesztett nemzet legnagyobb, maradék kincsét...**

DATOLYAFA A DAKARI TENGERPARTON
Vihar zúg az Óceán felől s megtölti a a légkört villamos feszültséggel. Mintha a természet is az ember után haladna...

NÉGER MINISTRÁNS-GYEREK A DAKARI SZÉKESEGYHÁZBAN

A DAKARI SZÉKESEGYHÁZ
Széles boltívei alól temették el az első angol tengeri támadás francia halottait...

UTCAI PIAC DAKARBAN
Van élelmiszer elegendő, csak legyen, aki megvegye...

AMERIKAI-MOGYORÓ HEGYEK DAKARBAN
Francia-Nyugatafrika legértékesebb kincse, amely tápláléknak, olajpogácsának és kenőolajnak dolgozható fel, elpusztul a szabad ég a'att, amikor a francia nép nélkülözi a legelemibb szükségleteket!

A RÉGEN VÁRT HAJÓ
befutott a dakari kikötőbe. Megkezdődik a berakodás, de rejtélyes kérdés, hogy megérkezik-e a szállítmány Franciaországba? . . .

az afrikai francia viharsarok

DAKAR HATALMAS KIKÖTŐJE
Afrika nyugati partvidékének legfontosabb pontja, de élénk forgalmát tönkretette az angol blokád. Sok áru elrothad a földön és a raktárakban, mert nem lehet elszállítani. Anglia büntetí elvérzett szövetségesét . . .

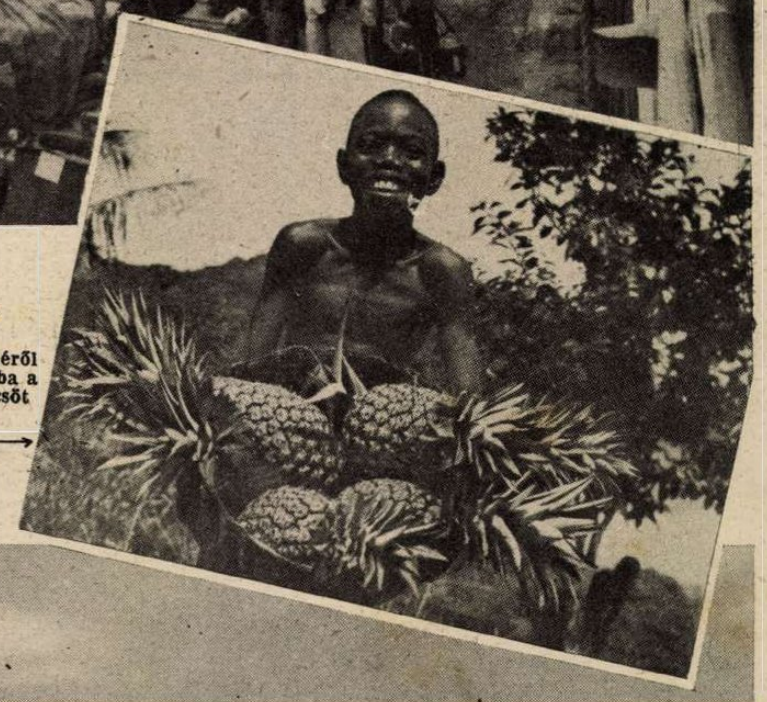

ANANÁSZT TESSÉK!
Dakar környékéről hordják a városba a remek gyümölcsöt az őslakók

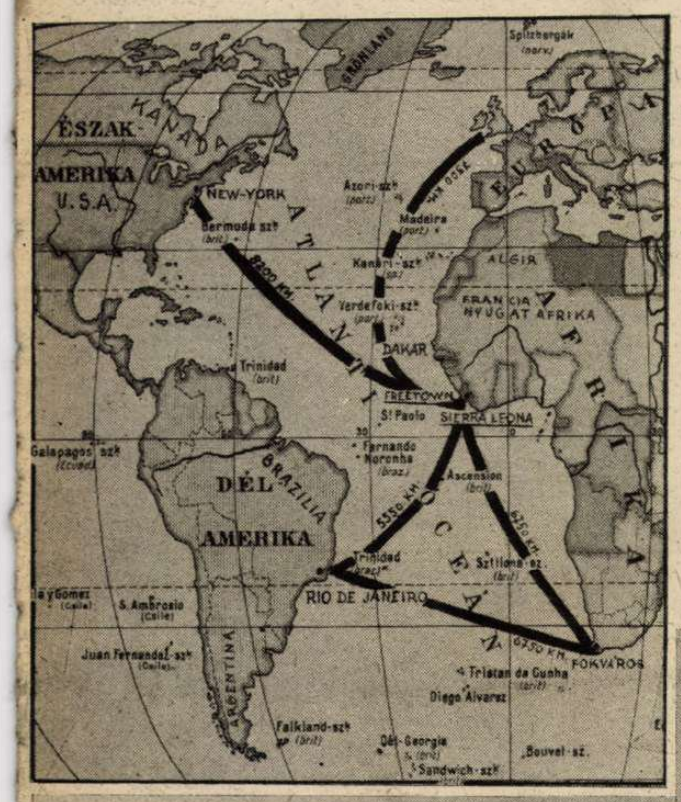

A NYUGATAFRIKAI PARTVIDÉK FONTOSSÁGA
Ahogy térképünk mutatja, a francia Dakar és a libériai Monrovia között fekszik az angol Freetown, Sierra Leona nagy kikötője. Az angolszászoknak tehát van komoly támaszpontjuk Nyugatafrikában s a nagy sajtóhadjárat az új foglalások érdekében, csak a könnyű imperialista gazdagodás mohóságát takarja, — igen átlátszóan . . .

A DAKARI VASÚTVONAL,
Szenegálba vezet, sivatagi elhagyatott területeken át. Afrika forró ege alatt 1882-ben építették a franciák ezt az első vasútvonalat s hogyne kellene az európai munka, ingyen és bérmentve, — Amerikának? . . .

FEHÉR HÖLGYEK ÉS URAK SÉTÁJA AZ OCEÁN PARTJÁN,
— habár inkább a négerek sétálnak . . . A Corniche de Dakar több kilométeres parti út, amelyen mostanában szünetel az autóforgalom. Nincs benzin s a néger pótolja a hajtóanyagot . . .

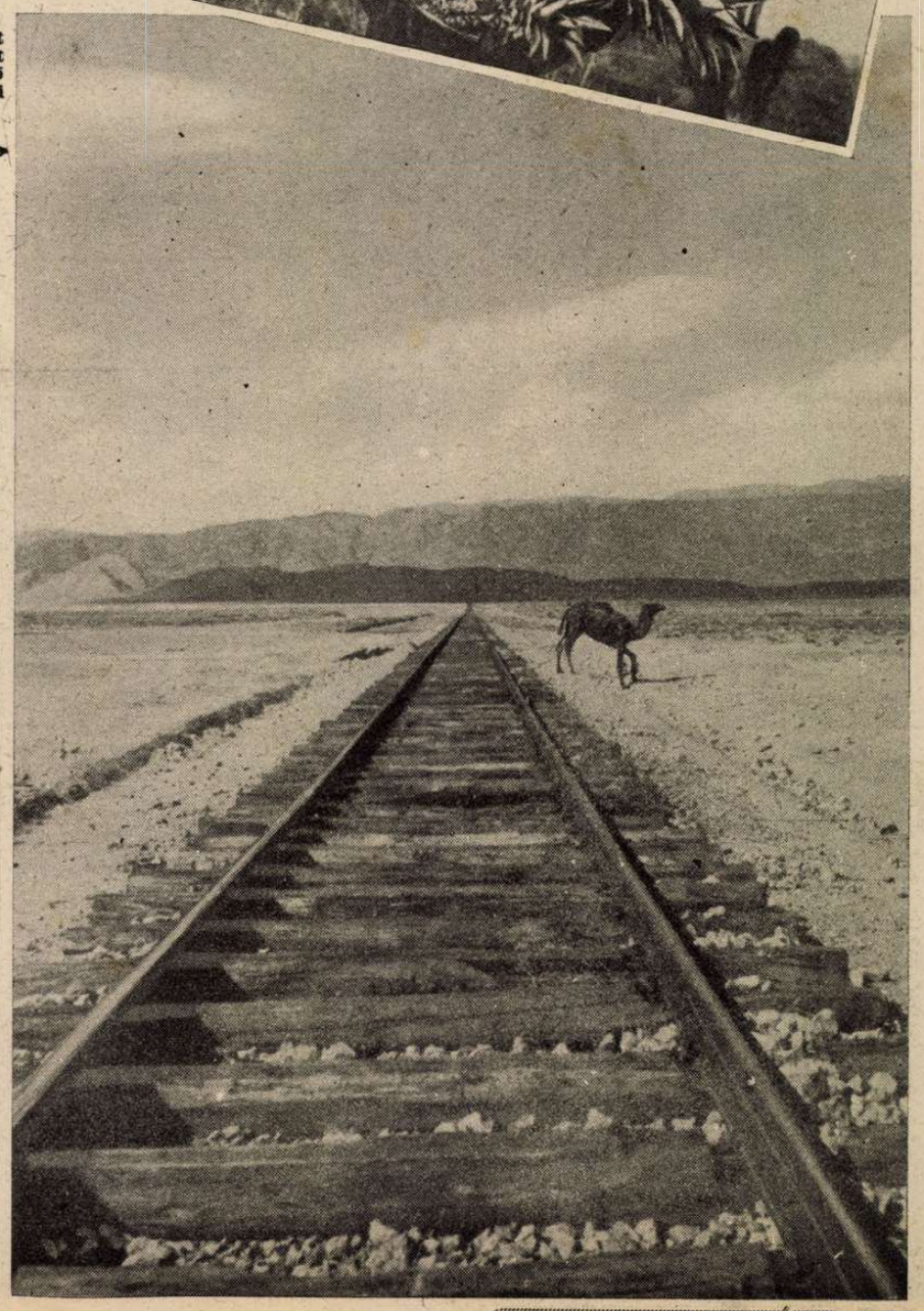

MAGYAR KÉPHÍRADÓ

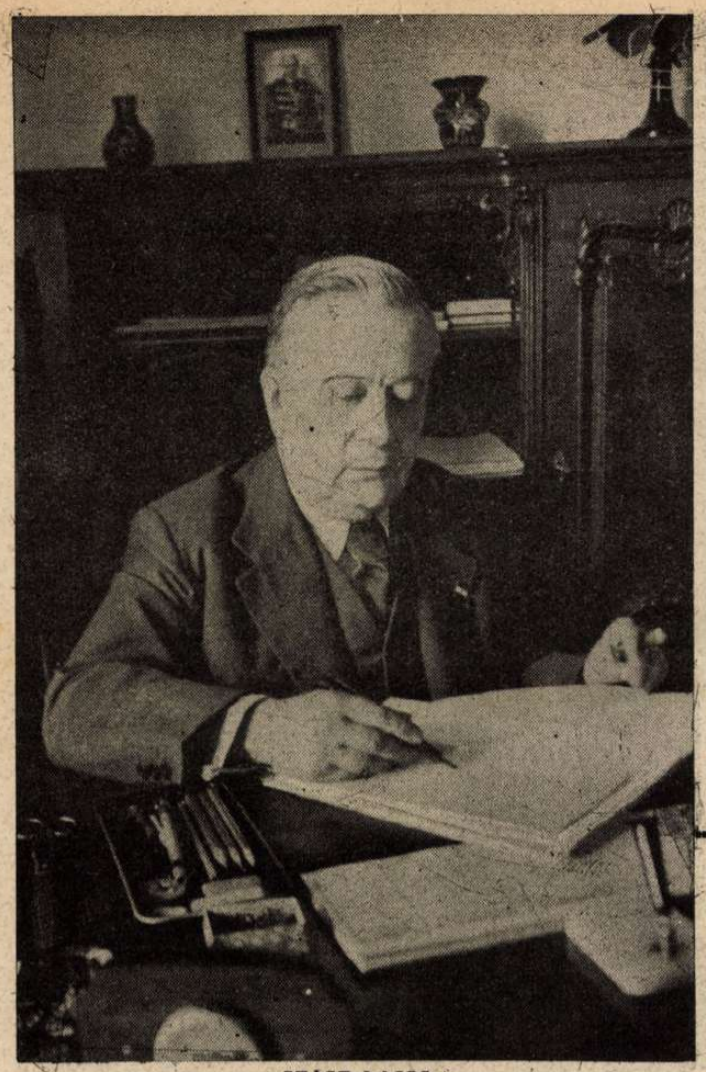

SZASZ LAJOS,
akit a lemondott Lossonczy István helyébe közellátásügyi miniszterré nevezett ki a Kormányzó. Az új közellátásügyi miniszter hivatali dolgozószobájában
(A Magyar Futár felvétele.)

AJÁNDÉKCSOMAGOK A HADIKÓRHÁZ ÁPOLTJAINAK
A Turul Szövetség „Hollós Mátyás" bajtársi törzse megajándékozta a hadikórházban ápolt sebesült honvédeket. A sebesültek ajándékcsomagjait a bajtársi törzs tagjai osztották szét a hadikórházban

Egymást kínálgatják a sebesültek az ajándékcsomagokból: a könnyebben sebesült honvéd szeretettel adja a karján sebesült bajtársának az édességet

A VASÁRNAP SPORTJA

Baloldalt: Leventék kerékpárversenye a Millenáris-pályán. Jobboldalt felül: Jelenet a Ferencváros—Haladás futball-meccsről. A mecs döntetlenül végződött. Lent: Jelenet a német—magyar válogatott gyephokki-mérkőzésről. Győzött a magyar csapat 1:0-ra

ELSŐ ÚT AZ ISMERETLEN SZOVJETVIZEKEN

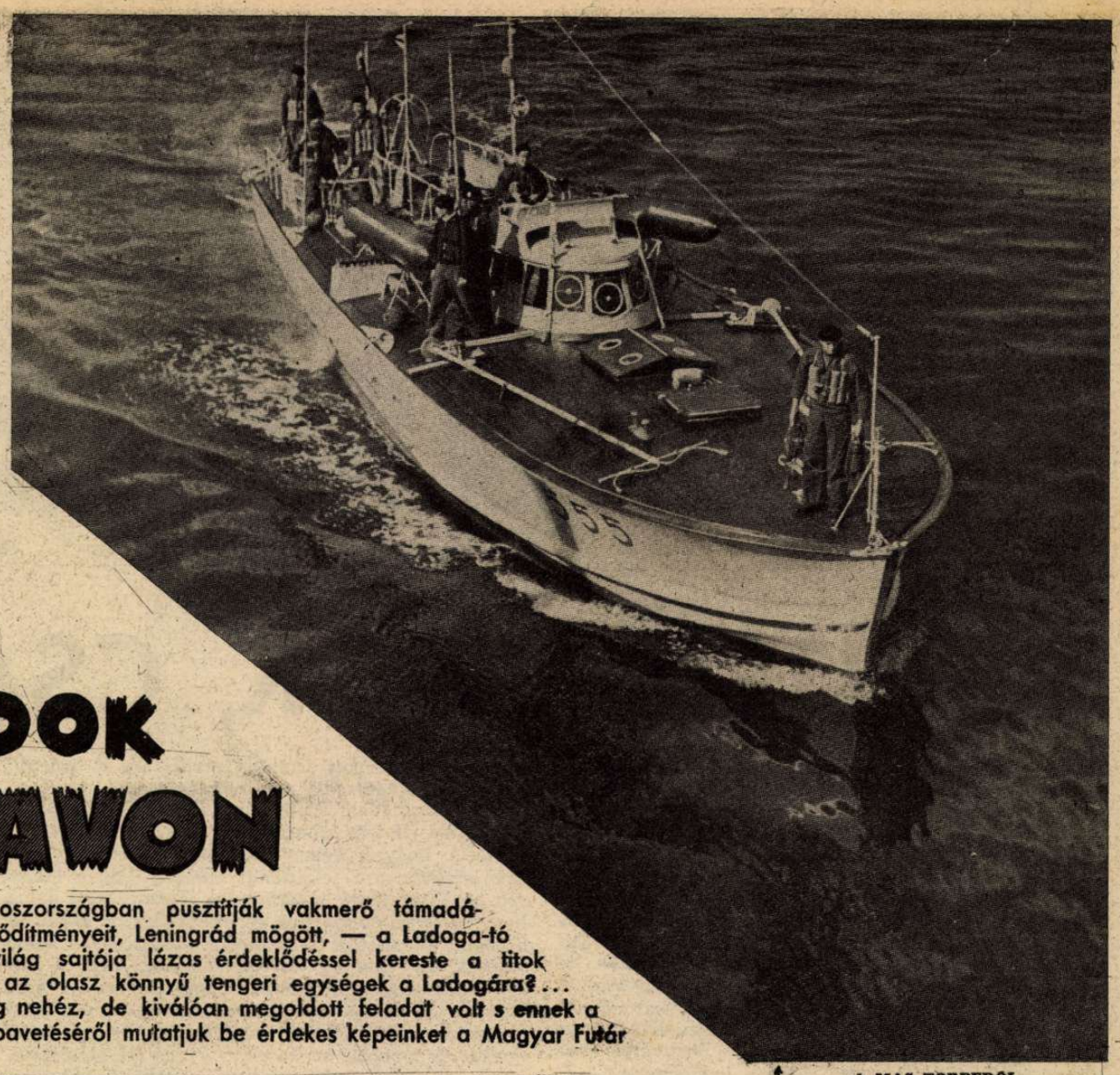

OLASZ GYORSNASZÁDOK A LADOGA-TAVON

A híres olasz „Mas" gyorsnaszádok Szovjetoroszországban pusztítják vakmerő támadásokkal Sztalin hajóhadát és a bolsevisták parti erődítményeit, Leningrád mögött, — a Ladoga-tó óriás területén. Az első nagy sikerek után, az egész világ sajtója lázas érdeklődéssel kereste a titok megfejtését, hogy honnan s milyen utakon juthatnak el az olaz könnyű tengeri egységek a Ladogára?... A torpedóval felszerelt gyorsnaszádok szállítása tényleg nehéz, de kiválóan megoldott feladat volt s ennek a legmodernebb olasz flotillának hosszú útjáról és harcbavetéséről mutatjuk be érdekes képeinket a Magyar Futár olvasóinak

A MAS TORPEDÓI
már sok szovjethajót semmisítettek meg...

A MAS-GYORSNASZÁD ÚTRAKÉSZ ÁLLAPOTBAN
Szilárdan ácsolt állványzata egy szintben áll a szállítás céljaira készített vasúti kocsival, amelyre gondosan rágördítik a naszádot s megkezdődik a fuvarozás, 1800 kilométer távolságra, a Ladogáig...

A GYORSNASZÁDOK ÁTSZÁLLÍTÁSA
az Alpokon, a szovjetföld felé

TŰZ EGY KÖZELEDŐ SZOVJET REPÜLŐGÉPRE

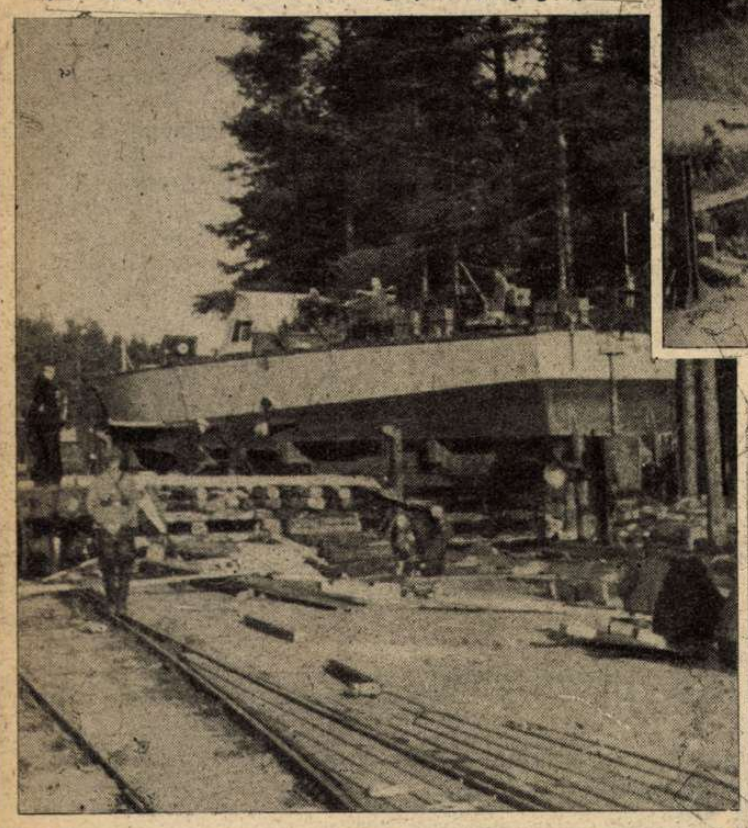

A GYORSNASZÁD
leengedése a Ladoga vizére

SPECIÁLIS GÉPKOCSIRA
engedi le a hatalmas daru az olasz gyorsnaszádot, „valahol Leningrád körül", ahonnan azután a Ladoga-tóhoz irányítják

TENGERI ÉS LÉGI HARCBAN A LADOGA-TAVON
A „Mas" gyorsnaszádok dicsőséget szereznek Olaszországnak...

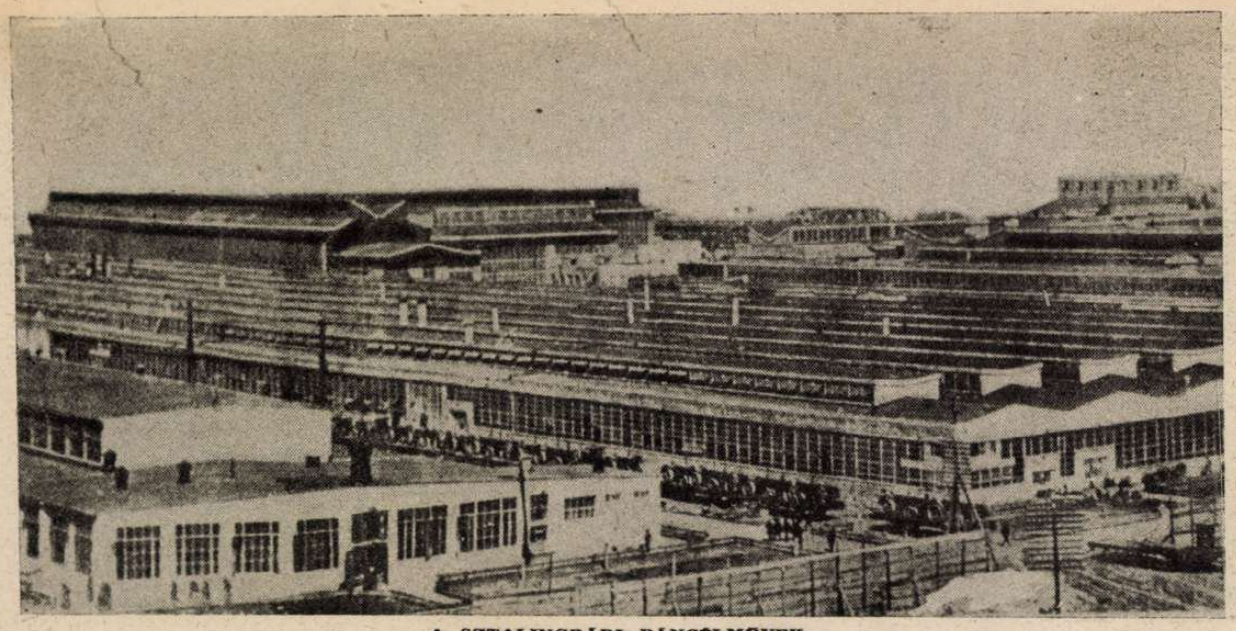

A SZTALINGRÁDI PÁNCÉLMŰVEK,
már német kézre kerültek. Aki ránéz az óriás telepre, megérti a bolsevista mondást, hogy „Szovjetoroszország Moszkva nélkül megélhet, de Sztalingrád nélkül elpusztul . . .“

A VÖRÖS OKTÓBER
sztalingrádi telepein állottak ezek a szobrok, de nem valószínű, hogy megmaradtak . . .

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK ÉS ÚJ

Napjaink legveszedelmesebb új jelensége, az angolszász hadviselés eldurvulása! Minden érző és gondolkodó ember, legalább is hallgató elismeréssel vette tudomásul, hogy a nyugati ellenfelek harcmodora *különbözik* a szovjet őrjöngő, vadállati kegyetlenkedéseitől s ez az elismert tény megkönnyítette *a kölcsönös lovagiasságot* s a katonai becsület iratlan törvényeinek alkalmazását a nehéz és súlyos harcokban. A tengelyhatalmak hadseregei nemcsak *a genfi egyezmény* áldásos előírásait tartották be szigorúan, hanem megadták mindig a tiszteletet a kötelességét vitézül teljesítő ellenséges katonának. Egy világtörténelmi, sok évtizedes küzdelem utolsó forlulóját bízták a nagy ellenfelek a fegyverek erejére, amikor összeomlott minden reménye az észszerű, békés kibontakozásnak a múlt és a jövő erői között, de a háború *csak a döntést szolgálhatja a* nem arra való kulturált népek között, hogy a legnagyobb áldozatokon túl, *a hadviselés szempontjából fölösleges szenvedéseket, kínt és megaláztatásokat zúdítson a harcosokra és a népekre.*

A tisztességes katonai gondolkodásmódból fakadó elemi törvényeket, az utóbbi időben sok angolszász intézkedés és cselekedet súlyosan megsértette. *Angol repülők többször bombázták feltűnően megjelölt olasz vöröskeresztes kórházhajókat s az egyiptomi herctéren géppuskatüzet zúdítottak német kötözőhelyekre és meggyilkolták az orvosokat és az operált betegeket. Dieppenél megkötözték a német hadifoglyokat, nem az ütközet hevében, hanem írásban előre kiadott parancs szerint. Bebizonyított tény, hogy még a madagaszkári kis francia helyőrség ellen is borzalmas kegyetlenséggel jártak el az angolok, mert a Courier-öbölben a francia tüzérek torkát egyenként tőrrel szúrták át . . . Az amerikai Frank Gervais írt a szörnyű leletről s cikkét senki sem cáfolta meg.*

Az Angliában állomásozó amerikai légierő parancsnoka, *Baker* tábornok hosszú nyilatkozatban hirdette, hogy a német városok *polgári negyedeinek bombázására feltétlenül szükség van, a lakosság akaraterejének megtörésére.* Természetes dolog, hogy az ilyen események és nyilatkozatok kiváltják *a jogos ellenhatást* s *megtorló intézkedések* szükségesek az ellenség észretérítéséhez, vagy a szégyenletes kegyetlenkedések megtorlására. *A hadvezetés eldurvulásért azonban mindenképen azok felelősek, akik elsőknek szegték meg az egyezményeket és lovagias szokásokat: — az angolszászok...* A sok tényleges csalódást, veszteséget és hadi kudarcot, az angolok és az amerikaiak nem tudják a megfélemlítés nyers módszereivel pótolni s ha már annyi területen megverték őket, bizony elveszítik ezt a méltatlan harcot is, amelyet az emberiesség katonai szabályai ellen indítottak.

Az angolszász idegesség

és kapkodás kétségtelenül igazolt, mert túlsokat igértek félrevezetett közvéleményüknek, elsietve emlegették az időt, az anyaghiányt, a fogyó olajat s a növekvő nélkülözést, ami állítólag *mind nekik dolgozik . . . Sokáig hittek az angolszász tömegek, de a háború 38. hónapjában kissé megingott már a bizalmuk.* Hány ezerszer hallották Londonban s a birodalom minden részében, hogy a németek olajtartaléka már csak 3 hónapig, 2 hónapig, 1 hónapig tarthat s akkor megállanak a félelmetes repülőgépek és harcikocsik és valahogy vége lesz a háborúnak . . . Az idő pedig bebizonyí ot.a, hogy *egyetlen német támadás sem maradt el benzinhiány miatt;* nyilvánvalóan hamis volt minden „szakértő“ számítás és igazán váratlanul, — *Szovjetoroszország olaja fogy el tüneményes gyorsasággal.* Maikopban és a grozniji olajforrások egy tekintélyes részén, már német mérnökök állítják helyre az olajkutakat s Bakuból is minden nap kevesebb a lehetősége a vörösöknek fűtőanyagot szállítani a harcigépekhez . . . *A helytelen és megcáfolt jóslásokban így járt Anglia és Amerika az élelmezés és a hadászat minden fontos, alapvető kérdésében. Elég volt egy-egy nagyhangú kijelentés ahoz, hogy az események pontosan az ellenkező irányba forduljanak s a tengelyhatalmakhoz tartozó népek szívből remélik, hogy az angolszászok ezután is megtartják kiválóan bevált jövendőmondó szokásaikat . . .*

Megélénkült a harc

Európa nyugati partvidékén, Anglia fölött, Málta légiterében és az egyiptomi frontokon.

A rendkívül viharos Oceánon, a német tengeralattjárók a hét folyamán *16 angolszász hajót, 104,000 tonnát* és egy angol rombolót pusztítottak el s 3 hajót és 1 rombolót súlyosan megrongáltak. Az amerikai és kanadai tengerparton, a Jeges-tengeren és Afrika partvidékén nem csökken az angolszász hajózás veszedelme.

A hét légicsatáit súlyos angol bombázás vezette be, Le Creusot vidéke ellen. Hadicélokban nem esett komoly kár, de a lakosság körében *57 halott és 270 sebesült az áldozata a brutális támadásnak. Az egyik angol bomba telibetalálta és teljesen elpusztította a kórházat!* Az angol légierő újabb merénylete *Loirent* városa ellen irányult, ahol a bombázásnak *100 halálos áldozata és 350 sebesültje van.* Olaszországban *Genovát, Torinót és Savonét* bombázták az angolok. *A genovai lakónegyedekben 21 halott és 121 sebesült az angolok dicsőségesnek nem nevez-*

ÖSSZECSAPTAK AZ ANGOLOK ÉS A TENGELYHATALMAK SEREGEI EGYIPTOMBAN!

← ROMMEL, AFRIKA HŐSE, ÁLLJA A HARCOT . . .

Alexander tábornok (baloldalon), a közelkeleti angol haderő főparancsnoka és Montgomery tábornok, az El Alamein-nél támadó VIII. angol hadsereg parancsnoka. A régi VIII. hadsereget Rommel használhatatlanra verte . . .

ENZO GROSSI sorhajókapitány (jobboldalt) visszaérkezett támaszpontjára, ahol kitörő örömmel fogadták a 33.000 tonnás amerikai csatahajó elsülyesztésének hősét

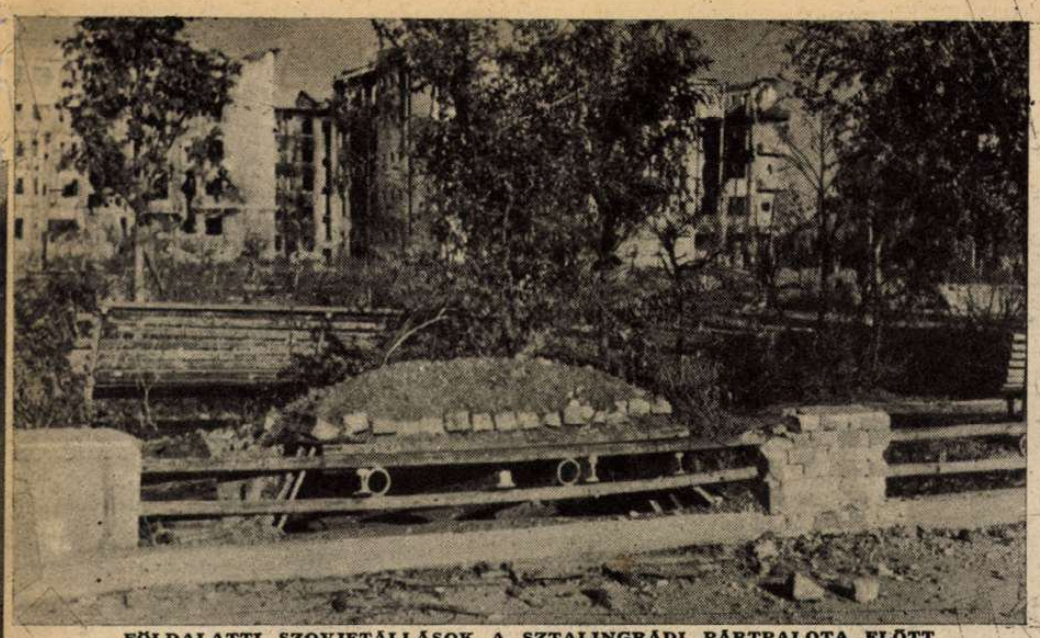

FÖLDALATTI SZOVJETÁLLÁSOK A SZTALINGRÁDI PÁRTPALOTA ELŐTT.
Az egész várost ilyen megerősített, nehezen felfedezhető lőállásokból védték a vörösök

20 PERC ALATT 9 szovjet harckocsit lőtt szét Pfreundtner őrmester s a lovagkeresztet a sztalingrádi belső csatatéren kapta meg...

FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

hető eredménye. A Németországban történő zavaró berepülések aránylag csekély kárt okoztak és csak nehány áldozatot követeltek. *Német harci és bombázó repülőgépek a francia polgári lakosság ellen irányuló angol bombázások után, hatalmas támadást intéztek Délanglia ellen és 16 különböző városban értek el igen jelentős eredményeket a katonai célpontok és a vasútvonalak súlyos megrongálásával.* Nagyszámú német gép vett részt a heves támadásban, amelyek a mélyenszálló felhők védelme alatt széjjeloszlottak a 16 város között s az elforgácsolódott angol légvédelem nem tudta megakadályozni a támató repülőrajok kiváló eredményét. Német harci és zuhanóbombázók *Keletangliát* is meglátogatták és nagy károkat okoztak az ellenségnek.

Az elmúlt hét folyamán kiadott jelentés szerint a német haditengerészet remek kis egységei *a gyorsnaszádok,* a háború kezdete óta *39 hadihajót és 134 kereskedelmi hajót, összesen 571,650 tonnát s ezenkívül 17 tartályhajót pusztítottak el.* A gyorsnaszád szerepe egyre fontosabb lesz, különösen a *La Manche-csatornában,* ahol a partraszállási kísérletezéseknek és a felderítésnek megakadályozásában rendkívül hasznos fegyvernemnek bizonyult.

Az egyiptomi hadszíntéren a hatalmas arányú légicsaták már a hét elején a *közeledő angol támadást jelezték.* A könnyű német és olasz harcirepülők állandóan támadták az angol páncélos és harckocsigyülekezéseket s az angol ellentámadások során kifejlődött *nagy légicsatában az olasz vadászgépek 44, a német vadászok 11 s a légelhárító tüzérség 6 ellenséges gépet lőtt le egy napon.* A *Szuezi-csatornában* zuhanóbombázók elpusztítottak egy 5000 tonnás kereskedelmi hajót s eredményesen bombázták az angolok hátsó csapatösszevonásait. *A hét második felében minden nap tucatjával zuhantak le a légiharcokban az angol vadászgépek és a nagy négymotoros bombázók, amíg a hét végén kifejlődött a hosszú idő óta ígért angol támadás az elalameini frontvonalon. Lapzártakor érkezett jelentések szerint teljes erővel folyik a küzdelem a megtámadott állások birtokáért és a győzelemért.*

Málta bombázása szakadatlanul tovább tart s *Gibraltárt* is kiváló eredménnyel bombázták a tengelyhatalmak repülői. Az erődben keletkezett hatalmas tüzek megvilágították az éjszakát az afrikai spanyol partokon...

A szovjetfronton

az őszi nagy esőzések akadályozzák a hadműveleteket a középső szakaszon és a kaukázusi fronton egyaránt. A Kaukázusban a felhőszakadások sem tudják megakadályozni a tervszerű előnyomulást a széles hadszíntér nyugati és keleti szakaszain. A *novorosszijszk—tuapszei* arcvonalon a mélyen tagozott állások újabb soorzatait foglalták el a német csapatok és közelebb jutottak a tuapszei kikötőhöz, ahonnan *a szovjet hajóhada a német gyorsnaszádok merész támadása után nagy veszteségekkel kifutott a nyilt tengerre.* A *Terektől* délre fekvő, hegyi és parti utakon ellentámadásba lendültek a német csapatok, az ádáz vörös kísérletezések letörésére, s a szovjet csapatokat kiinduló állásaikon túlra verték vissza.

A Kaukázus nyugati részén a német hegyicsapatok áttörték a szovjet záróvonalat, elfoglaltak két fontos helységet és egy szovjet lövészezredet teljesen megsemmisítettek. Több mint 1200 fogoly, 7 ágyú, 127 géppuska és rengeteg hadianyag került a németek kezére.

A *doni arcvonalon* a vörösök több elkeseredett támadást intéztek a német és az olasz vonalak ellen, de a rosszul vezetett rohamok még az állások előtt összeomlottak. *A nagy gyalogos és páncélos erőkkel megkísérelt tehermentesítő támadásban 40 vörös harckocsi megsemmisült, s a tengelyhatalmak csapatai igen sok foglyot ejtettek.*

A honvédvezérkar főnökének 26-ik számú hadijelentése szerint a magyar hadsereg arcvonalán *kölcsönös tüzérségi és felderítő tevékenység folyt,*

HARCI ZUHANÓBOMBÁZÓK
indulnak a sztalingrádi Vörös Október kohóművek megtámadására

MÁLTA FÖLÖTT 17 angol gépet lőtt le a lovagkeresztes Freytag főhadnagy, a hevesen kiújult új harcokban

A „DARAZSAK" HALÁLOS CSÍPÉSEI...
Német romboló repülőgépek, a híres „darazsak" segítik a kaukázusi előnyomulásban a hadsereget. Képünk alsó baloldalán egy lelőtt szovjet bombázó ég, a jobboldalon pedig egy vörös vadászgép, amelyet a darazsak vad hajszában végigkergettek a keskeny völgykanyarulatokon, amíg végre lőtávolságba került s lángolva lezuhant...

TUAPSZE BOMBÁZÁSA a Fekete-tenger partvidékén.
A szovjet flotta kifutott a nyílt tengerre s jelentékeny veszteségeket szenvedett a német repülőktől és gyorsnaszádoktól

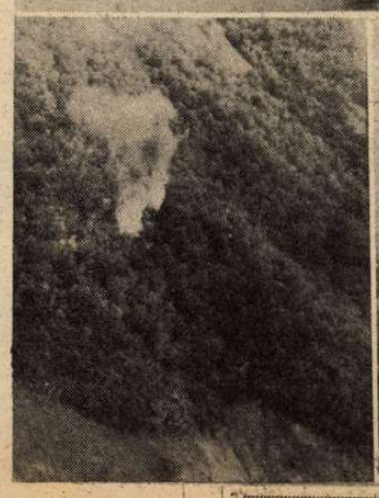

KALUGÁNÁL VÉRESEN ÖSSZEOMLOTT EGY NAGYOBB, PÁNCÉLOSOKKAL TÁMOGATOTT VÖRÖS ROHAM
Az amerikai gyártmányú, kétágyús és több géppuskás szörnyetegekre ráírták a bolsevisták: Előre! Nyugatra! Dehát elakadtak... Az egyik harckocsi vezetője holtan fekszik a magas fűben

A LEGFONTOSABB TALÁLAT!
A Ladoga-tótól délre folyó harcokban egyetlen német bomba szétszakította az utolsó vasútvonalat, amelyen át élelmiszert és lőszert szállítottak a vörösök Leningrádba

LENINGRÁD ELŐTT
ellanyhultak a harcok. Megakadt a vörös támadás, a sok hiábavaló kitörési kísérlet után... ←

HARCBAVETÉSÉNEK ELSŐ NAPJÁN
6 szovjet páncélos nagyharckocsit semmisített meg ez a mozsárágyú. Győzelmének jeleit már ráfestették csövére

SZOVJET GÖZÖS, ELKERÜLHETETLEN SÜLYEDÉSBEN.
Német gyorsnaszád törte derékba néhány ágyúlövéssel a Fekete-tengeren. Gyakori eset volt a hét folyamán...

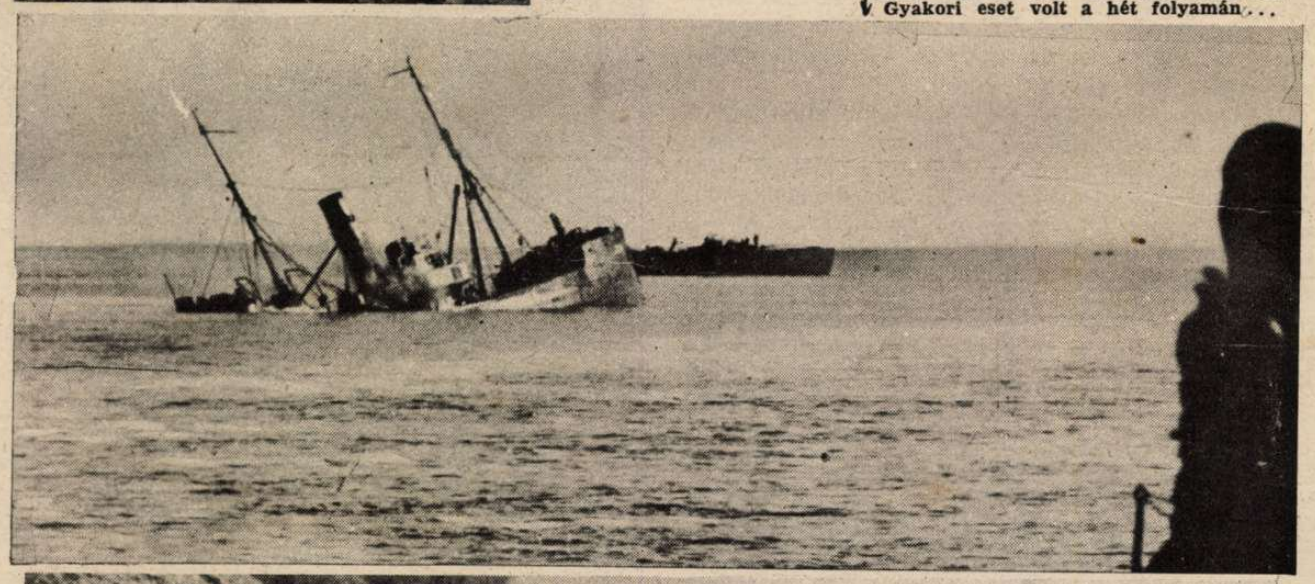

AZT HITTÉK, — EGYEDÜL VANNAK...
Angol katonák Himeinat hegyén, El Alameintől délre. Buzgó figyelés közben fogságba kerültek...

amelynek során különösen eredményesnek bizonyult egyik felderítő osztagunk vállalkozása. Ebben a vállalkozásban teljesen megsemmisült egy félszázad erejű ellenséges harccsoport, valamint 15 ellenséges kiserőd, míg saját osztagunk, néhány könnyű sebesülttől eltekintve, veszteséget nem szenvedett.

A honvédarcvonalon egyébként nyugalom állt be és a harctevékenység főként tüzérségi és aknavető tűzre szorítkozik mindkét oldalon.

A szembenálló felek az arcvonalnak ezen a szakaszán az állások kiépítésén és a téli háborúra való berendezkedésen dolgoznak s ez a körülmény a veszteségek nagyfokú csökkenésében is megnyilatkozik. A honvédség kiváló támadószellemének szép bizonyítéka *Szántó Tibor* őrmester fegyverténye. Szántó Tibor őrmester egy válogatott honvéd rohamcsapat élén átkelt a Don folyóba telepített aknazáron és rajtaütött az ellenség egyik erősen kiépített védelmi fészkén. A magyar rohamcsapat a géppuskafészek védőinek nagyobb részét megsemmisítette, foglyokat ejtett, s Szántó őrmester a szovjetállás elpusztítása után, a zsákmányolt nehéz és önműködő fegyverekkel együtt, saját veszteség nélkül, viszatért csoportjával saját állásainkba.

Sztalingrádnál a „Vörös Barrikád" ágyúgyár valamennyi üzemét elfoglalták a németek és megtisztították a szétszórt bolsevista csapatrészektől. A Spartakova városnegyedtől északnyugatra körülzárt bolsevista erőket megsemmisítették s a légihaderő előkészítő bombázása után váratlanul és teljes sikerrel megrohamozták a *„Vörös Október"* gyártelepet. *A meglepett vörös egységek háztól házig vívott harcokban meghátráltak a lendületes támadás elől és a német rohamcsapatok kijutottak a Volgáig.* A „Vörös Október" üzemtelepének minden része az ellenségtől megtisztítottan a németeket uralja, egyetlen csarnok kivételével, amely körül a végső tusa tombol. *Sztalingrád huszonhat kerületéből immár huszonöt a németeké s a város teljes elvesztését a vörösök is kénytelenek lesznek a közeljövőben beismerni.* A hullámszerűen bevetett német harci és zuhanóbombázókötelékek éjjel nappal támadják a Volga szigeteit és a folyótól keletre az ellenséges tüzérségi állásokat és utánpótlási vonalakat. *Sztalingrád nincs többé.* A szovjet hadiipar legnagyobb telepe darabokra töredezett s a pusztulás hatását siralmasan megérzi majd a vörös hadsereg az elkövetkezendő új harcokban.

A szovjetfront *középső szakaszán* a helyi jellegű támadó és védekező harcok közül a *kaligulai* szakaszon szenvedte a legnagyobb vérveszteséget a szovjet. *Egy nagy szovjet ellátási tábort a német légitámadás teljesen tönkretett.*

A *Ladoga-tó* fölött német és finn légiegységek több ízben összecsaptak szovjetrepülőalakulatokkal és saját veszteség nélkül 13 ellenséges gépet lelőttek. A *Ladoga-tavon* német és olasz gyorsnaszádok megtámadták a bolsevisták egyik fontos parti állását, szétlőtték a világítótornyot és súlyosan megrongálták a kikötőberendezéseket. A kifejlődő légitámadásban *21 szovjetrepülőgépet* semmisítettek meg a német vadászok.

A *finn légierő* szeptember 20-a óta 2 szovjet tengeralattjárót süllyesztett el a finn öbölben.

Murmanszktól délre a német légihaderő lángbaborított egy fontos szovjet támaszpontot.

Érdekes, hogy az angol sajtó már napok óta *Sztalinnak egy új, kellemetlen beszédét várja a lázasan sürgetett második front dolgában.*

Lehetséges, hogy a nagy egyiptomi támadás megelőző lépés volt, elkerülni a komoly összeütközést és a váltságot az angolszászok és a szovjet viszonyában. A természetellenes szövetkezés következményei megmutatkoznak a hadműveletekben s a tengelyhatalmak lelki és katonai egysége, ellenségeink széttöredező, összefüggéstelen arcvonalain vívja ki a világ haladása szempontjából jogos végső győzelmét.

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(10.)

Két hatalmasan megrakott szekérrel jött, a sikon fényes bútorok tornyosultak, szekrények, án faragott végű ágyak s egy virágos, magashátú díván is díszlett legfelül. Azon ült a fekete , kihúzott derékkal, homlokán hátrataszított pal, lábát kényelmesen keresztbe vetve, mint királyi széken, magasan a közönséges halanje fölött.

parasztasszonyok megbámulták a gyönyörű g holmit, akik látták, mindjárt elhatározták, nint lehet, kikérdezik Marusját s talán még kukkanthatnak a házba, közelről megnézni a ként fénylő úri berendezést.

Nagy lármával rakodtak le a munkácsi zsidók. az udvar közepére állva intézkedett, kiáltozott, le ne verjék a drága holmik mázát. Egyenként, valami kincset, emelték a földre a szekrét, s a hátsó szekérről a dívánt, amelynek vetén aranyosan csillogtak a nagyfejű rézgombok, rján pedig száját tátogatta egy összevont szemldökű oroszlán. Szép rendben minden lekerült, Juda vizsla szemmel nézte körül az egyes darabokat, hogy nem kell-e a fuvarból levonni valamit a kár miatt, aztán a házba vitték az új berendezést.

Az egyik szekér aljáról még szőnyeg is került elő, olcsó, sokszínű, madzag-rojtos gyári szőnyeg, de olyan nagy, hogy talán az egész szoba földjét beteríti.

Azt helyezték el először, majd a bútorokra került sor. Juda mindennek a helyét előre kiszámította már, mutogatta: mit hová állítsanak. Egykettőre készen voltak ezzel is, a zacskóból kiszámolta a fuvarosok pénzét s azok nyomban visszafordultak. Marusja az ajtóból gyönyörködött az úri szobában.

— Vigyázz, be ne vigyél nekem valami piszkot a szőnyegre, hallod! — fenyegette.

Aztán maga is, elérzékenyülve a gazdagságnak zelfogható bizonyságán, odaállt az ajtófélfához, aki nem mer belépni s elégedetten hunyorgott omályba.

Na, te lány! Szép?

Nagyon...

— Az én ágyam, ami volt, most már a tiéd.

Adakozó kedvében volt. Hadd lássa Marusja: yen bőkezű gazdája van. Persze, az ágy nem donа lesz, de már az is nagy dolog, hogy benne k.

lépett, vigyázva, hogy még por se szálljon ől az új szőnyegre s maga mögött kilincsre az ajtót. A szobában a régi bolt petroleumszaga elkeveredett az új bútorokéval s Juda táguló ukkal szimatolta ezt az új illatot.

Csomagot bontott ki, bár alig látott már a yban, de mégse gyujtott világosságot. A burokból új ruha került elő. Pantallós nadrátul felhasított, divatos kabát, széles kihajtó- egy ragyogó, cúgos cipő. A papírdoboz alján ny ing, fénylő kaucsukgallér hevert, s kész nyakkendők. Ócska holmiját ledobálta, s ott a vadonatúj bútorok közt, soványan, majdmezitelenül, kicsit megborzongva a hűvös érintésétől. Először a cipőt húzta fel. Első ipője volt ez életében, a talpa is ragyogó fekete nikor lépett benne a szőnyegen, csúszott, majd an nyikorgott. Nézte és hangtalanul nevetett.

A nadrágot óvatosan vette magára, nehogy összegyűrődjék, inget is váltott s a tükör elé állva nagy kínnal nyakára gombolta a gallért. Kicsit habozott, s aztán a szivárványszínben játszó nyakkendőt is helyére illesztette, miközben arra gondolt, hogy milyen jól kitalálták: két oldalán lehet viselni. Már csak a kabát és mellény hiányzott.

Ott állt, kicserélve, a tükörben visszaverődő képmásával szemközt és csodálkozott. Egészen más ember volt ez a Brandstein Juda, vasalt ruhában, fényes gallérral, nyakkendővel, nyifogó talpú cipőben, mint az előbbi. Karcsú, magas, nem túlságosan széles vállú, de igazi úri forma ember, a szakáll és bajusz fekete árnyékával az arcán s két oldalt, a füle mellett, a göndör tincsekkel. Ezek, — érezte, — nem illenek ruhájához. Ha eltünnének, a szakállal együtt, éppen olyanná válnék, mint a pesti utazók, akiket a munkácsi kávéház kirakatában látott, s akikhez hasonlítani szeretett volna.

Járt néhány lépést. Hallgatta az új cipő hangját, a kabát selyem bélésének suhogását, s érezte, ahogy menés közben könnyedén és simogatón lábszárához csapódik a nadrág hűs szövete.

Kinyitotta az ajtót.

Marusja háttal állt neki, lehajolva pepecselt valamin, szoknyája térden felül mutatta fehér combjait.

— Te!

— Jaj...

Megfordult és tágrameredt szemmel bámulta a küszöbön állót. Hirtelen azt se tudta: kicsoda. Hasonlított a gazdájára, de mégse az lehetett, hiszen ez egy valóságos városi úr volt.

Csak a hangját ismerte meg:

— Na?

— Szűz Anyám, Mária...

Mosolygott és bólogatott, mintha biztatni akarná: nézz rám csak bátran, nem történik semmi bajod.

— Milyen ünnep van? — rebegte, még mindig elfogódottan, mellén összekulcsolt kézzel.

— Hogyhogy ünnep?

— Hát így fel tetszett öltözni... Gondoltam, valami zsidó ünnep...

— Szamár! Ezután mindig így lesz. Gazdag embernek szép ruhában kell járni. Nem vagyok már boltos, nem mérek többet petroleumot, meg mindenféle rondaságot a parasztoknak. Hallod? Úr leszek! Úrnál szolgálsz... Majd meglátod, milyen úrnál! Te megcsináltad a szerencsédet, te koszos kis nőszemély... Majd boldog leszel még, apáddal együtt, hogy magam mellé vettelek! Meglátod...

Kihúzta magát és hangosan beszélt, mintha tömegnek szónokolna.

— Nnna!

— Igenis...

— Hát te csak ne csodálkozz és ne kérdezd, hogy miféle ünnep van. Brandstein Juda házánál ezután mindig ünnep lesz...

Marusja nem hitte el, de bólogatott. Az ő képzelete nem érte utól Juda fantáziáját, hogy is birt volna elhinni, hogy az az ember, aki tegnap szegény volt, mint a templom egere és csaknem oly rongyos, akár a legkoldusabb rutén, máról-holnapra gazdag legyen?

Úr?... A mesékben van ilyen, ő is hallott effélét, de a mese azért mese, hogy hihetetlen dolgok történjenek benne. Brandstein Juda meséje például ilyen volt. Mert ettől a naptól fogva csakugyan úgy élt, akár az igazi urak: nem dolgozott többé. Marusja legalább nem látta, hogy mint régen, cipekedett valamivel, vagy portékával vesződött volna. Mert az csak nem munka, hogy az új szobában, az asztalnál ülve, könyvébe számokat írt, mormogva, bólogatva, épp, mint pénteken este, mikor imádkozni szokott? Vagy, hogy elment a faluba, végigjárt néhány házat, kisétált a hegyre, a legelőkre, a kukoricaföldekre, ahol sokan dolgoztak neki? Nem napszámért, hanem kamatban, legtöbbször pedig egészen ingyen. Akit megszólított, vona-

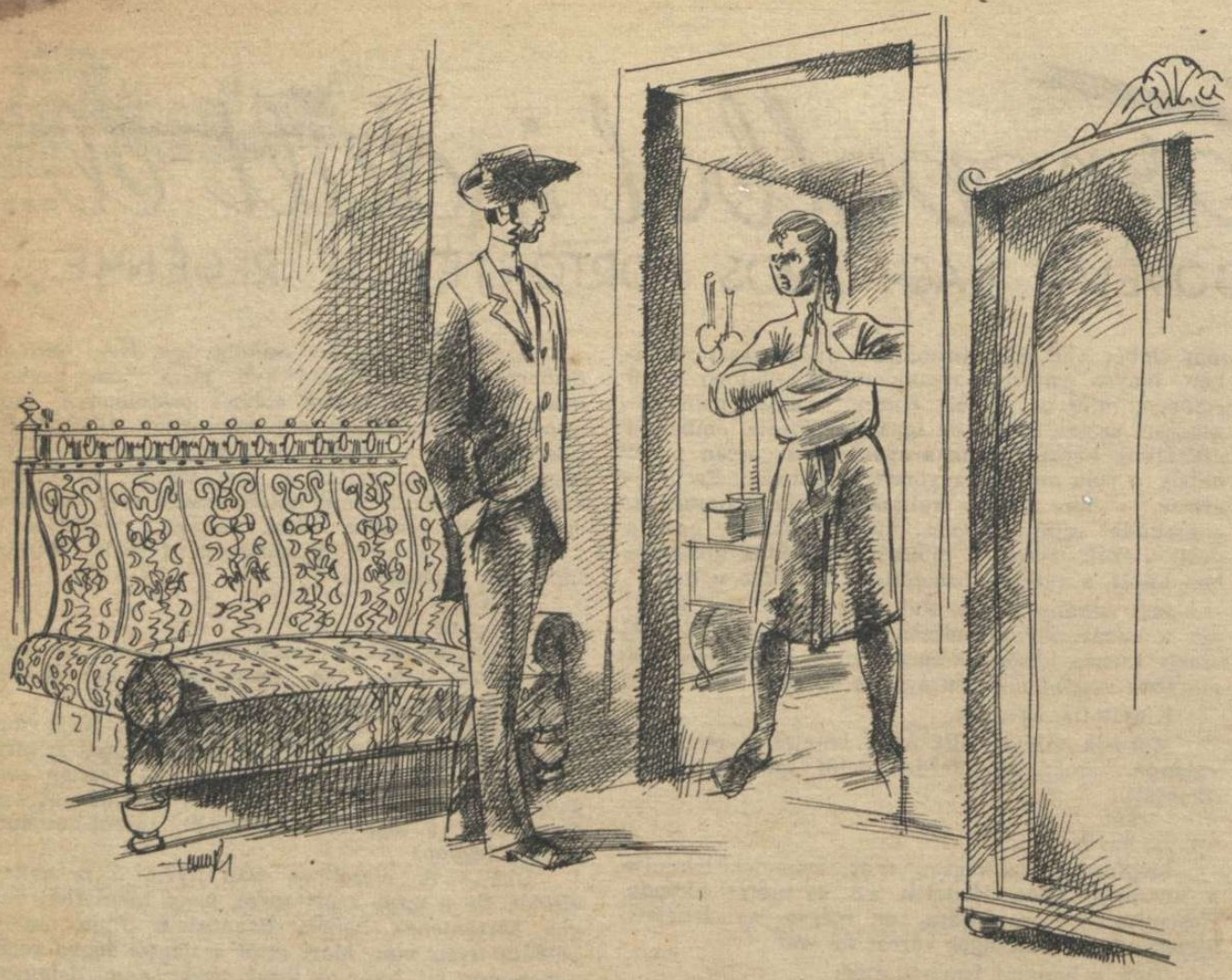

kodás nélkül vállalt akármilyen munkát, bár igaz, nem mindenkivel parancsolgatott így. Risko Ljivák még a fűrészt is otthagyta, ha Brandstein Juda akarta, s engedelmesen szót fogadott neki Filipovics Prokop, Tarasovics Ivan, Alexij, Pircsák Petrov és mások is. Munkáltatott a földeken, fuvarba rendelt, mint valami gróf. Valaminek lenni kellett abban, hogy szemével veri meg az embereket... Vagy nehéz igéket tud rájuk olvasni, ki tudja?

Munkácsra is sürün bejárt.

Mikor Groszmann Oziás először meglátta, új ruhájában, fényes cipőjében, összecsapta a kezét:

— Tán bankár lettél, Brandstein Juda? — kérdezte.

— Nem. De azért, ha nem bankár az ember, felöltözhetik tán tisztességesen?

— No, ne tüzelj, fiam... Nem azért kérdeztem. De egy szegény falusi boltos minek visel nyakkendőt? És azt a fényes gallért, mint valami Rotschild? Kezdesz nekem nem tetszeni, Juda...

Nem értette és fölöslegesnek tartotta Oziás ezeket a haszontalanságokat. Ő soha életében nem viselt keménygallért és a nyakkendőt se ismerte, mégis mindenki tudta róla, hogy kicsoda. Nem Munkácson, de Lembergben, Varsóban, vagy akár Berlinben és Londonban is. A mai fiatalság nem nyughatik... Miért akar egy zsidó az urakra hasonlítani, mikor a gyermek is megismeri száz lépésről, s miért öltözködik egy kis szatócs úgy, mintha milliomos lenne?

Rozele nem volt ilyen maradi. Alaposan megnézte a vendéget és mosolyogva bólintott:

— No, így egészen csinos fiú maga, Brandstein Juda... Nem is hittem volna. Mutassa magát!

Meg kellett fordulnia, s néhányszor végigmenni szobán.

— Valódi úriember, mi?

...ta asszony helyeselt:

— De még milyen! És egészen ember lesz las-... Brandstein Juda, kedves fiam, maholnap ...házasodhat.

...a tán ráér még...

...pájával babrálva, félvállról szólt bele

...asághoz kevés a cúgos cipő, meg

...ezése bántotta és egyre azon tünő-...omfolhatná meg. Valami nagyszabású ...volna nyélbe ütni, lehetőleg olyat, ...s veszít: jó lenne, ha érezné a ...iatalság erejét és ügyességét. ..., falun nem kínálkozott. Vára-...t súgta: ne türelmetlenkedjék, ...történik valami.

...iás érkezett meg egy este. ... hátán, lomhán ballagott ...em találta nyitva a bolt-...e: mi történt, tán meghalt ..., vagy elköltözött innen? ...én guggolt és csirkét tisz-

...dezte felhúzott szemöldök-...ol a gazdád?

A konyhában új, fehér bútorokat látott.

— Be se merek lépni magához, Brandstein Juda... — dugta át fejét a keskeny résen, amit az ajtón nyitott. — Hajaj...! Micsoda úri ház ez? Cccc... Fényes tükör, a földön szőnyeg... Itt lakik a tarnopoli házaló fia, aki nemrég még maga is egy slemil kis zsidó volt?

Nem látta szívesen a vendéget, de azért invitálta.

— Csak jöjjön be, Eihorn Éliás!

— Nem merek én erre a gyönyörű szőnyegre rálépni! Én egy mocskos vándor vagyok, aki az országút porában jár egész nap. Jaj, dehogy piszkolom össze.

— Hagyja a tréfát.

De azért felkelt és az ajtó felé indult.

A jövevény, aki alig állt a lábán a fáradságtól, meghökkenve látta, hogy nem túlságosan szíves és komoly az invitálás. Kicserélték Brandstein Judát? Ó, milyen ruha van rajta... És kaucsuk gallér, meg nyakkendő! Cccc... Hangosan, ellenállhatatlanul nevetni kezdett.

— Ne haragudjon, de muszáj... — mentegetőzött aztán. — Eszembe jutott, hogy otthon az anyja alig tud kenyeret adni öccseinek. Láttam a családját, Brandstein Juda. Apja beteg és Rachel asszony gondokkal küszködik.

— Pénzt küldök majd nekik.

Ridegen válaszolt, mint aki ezt a kérdést nem akarja tovább feszegetni.

— No, mindegy... Nekem semmi közöm hozzá. Én csak egy szegény vándor vagyok az országútról és üzleteket liferálok. Mindegy... Nem azért mondtam, Brandstein Juda...

Halkabbra fogta a hangját.

— Megint hoztam egy kis portékát.

— Portékát? Miféle portékát?

— Ejnye... Hát az rendben van, hogy a régi ismerőst kituszkolja az ajtó elébe. Az is a maga dolga, hogy szüleit tiszteli-e, vagy nem, fiatalember... De aki egy üzletre nem emlékszik, aki a pénzt is úgy kezeli, mint egy jövevényt, akit jobban szeretnénk a kapun kívül látni, akkor itt baj van... Nem beteg maga, Brandstein Juda!

Homloka előtt hessegető mozdulatot tett.

— Nincs magánál valami ott?

— Ne csúfolódjon maga énvelem!

— Één? — énekelt a vándor mellére szorított kézzel, — én? Még, hogy én csúfolok valakit? Nem ismer maga engem akkor, fiatalember. De mit vitatkozunk itt? Szeretném az árut kipakolni. Hová tehetem?

— Sehová.

— Hogy?

— Mondtam. Sehová. Én már nem foglalkozom ilyesmivel, Eihorn Éliás.

Nem, nem tréfált, látszott az arcán. Mi történhetett itt? Lábát váltogatva, tanácstalanul álldogált Eihorn Éliás. Épp, mint a koldus, aki elmondta már könyörgő szavait, de vele szemben a ház ura némán hallgat és méregeti rongyait. Hol van a régi vendégszeretet, amivel a kis raktárszobában fogadta? Evvel a kényes, úri ruhába öltözött zsidó fiatalemberrel evett ő hagymát, egy szál gyertya fénye mellett, testvéri megértésben? Kicserélték a tarnopoli házaló fiát? Eihorn Éliás nem értette a változást, ő csupa olyan vágású embert ismert, Groszmann Oziás, aki a Rotschildok vagyon... birtokában is megmaradt volna kicsit hagymaszakicsit piszkos zsidónak. Ez? Akár a gojimok Finnyáskodik és ruhája után ítéli meg az embereket. Ő se volt szegény, de minek a vagyont fitogtatni? Jöhetne fényes cipőben, vasalt ruhában, akár kocsin is, ringatózva a ruganyos ülésen, s akkor biztosan szívesebben fogadná ez a tacskó. De ki látott már olyat, hogy bankárnak öltözzék valaki, ha az országútakon vándorol?

— Szóval nem kell az üzlet, Brandstein Juda?

— Nem.

Vállat vont.

— Hát énnekem így is jó. De ha Tarnopolban járok megint, elmondom majd egy bizonyos házban, hogy megsirathatják az elsőszülött fiút. Annyi, mintha meghalt volna...

Hátat fordított Judának és vissza se nézve ... lagott ki az udvarról, neki az országútnak, an... porosan, szélesen kanyargott át a falun. A... gondterhelt volt, szemöldökét összevonta és a ku... szakáll, elvadult bajusz között vastag, húsos szé... némán mozgott. Eihorn Éliás magában beszé... mint az egyedül bolyongó emberek általában, a... hosszú vándorlásaik alatt így társalognak. M... nem Brandstein Judával foglalkozott. Azt kérdez... gette magától, hogy vajjon a kis Buxbaum, a vörö... fuvaros nem volna-e jó ehelyett az eltévelyede... fiatalember helyett, de a mérlegelés rosszul ütö... ki. Nem, az efféle ügyekben csak bátor, elszán... vállalkozókkal lehet valamit kezdeni. Igaz, a... meg egy szép napon becsapják az üzletfelüket. Sóhajtott és megcsóválta a fejét, mint aki elé... detlen a világ berendezésével.

Brandstein Juda megkönnyebbülten néze... távozó után.

Ezt most már végkép elintézte. Hog... Majd kockáztatja a fejét ezekkel az ostoba... vekkel... Jó volt valamire az üzlet, sokkal... lehetett rajta keresni, mint amennyit Eiho... sék gondoltak, sőt többet, mint Groszmann... hinné, de az embernek tudni kell egy ú... kilépni, mikor a kockázat már nem éri meg a... ható hasznot. És voltaképpen ez egy tilos dol... Az idegen a cár ügynöke és forradalmat akar, ... ilyesmit, mindenesetre a mostani rend ellen... gozik. Ezt a rendet pedig nem szabad bántan... nagyon jó rend. Az ember házát senki fel... gyújtja, üzletét ki nem rabolja, pénzét el ne... veszi, háborítatlanul tehet, amit akar. *Gazdagodhatik*... Erre a rendre, ő, Brandstein Juda, haba... csak egy kis falusi zsidó, esküt tesz. És meg is védelmezi, ha kell.

Gondolt már arra, hogy tán fel kéne jelenteni csakugyan a parasztokat, akik a cirillbetűs könyveket dugdossák. Lehetne szólni a csendőröknek arról az idegenről is, aki éjszakánként a házakat látogatja, biztosan nemcsak itt, de a többi faluban is... Eihorn Éliásról is mondhatna egy-két szót, ott, ahol ezt meghallgatnák. De aztán mégse tette. Igaz, nem ártana, ha megismernék őt, mint egy jó polgárt, de az idegen fecseghetne is... Aztán megnyugodott abban, hogy a csendőröket éppen azért tartja az ország, hogy kiderítsék a bűnöket. Mit avatkozzék ő a csendőrök dolgába? Még tán meg is haragudnának rá, elkergetnék, leszidnák, hogy ne üsse az orrát olyasmibe, ami nem rá tartozik.

Risko Ljivák kerítést épített a háznak napig dolgozott rajta, de meg is nézhetné Nyírfaágakból ügyeskedte össze, az egész f... nincs még egy olyan, vastag oszlopok közt k... ben fekvő gallyak, felül végigfutó koronával... mes megbámulni. A fal vakít, az ablak alá két... fenyőt is ültettek, most küszködik a kavicsos ... del, hogy jól megkapaszkodhassék. Az udvar... tyukok kárálnak, — valóságos úriház ez, az ide... is észreveheti, ha átmegy a falun.

Nem is térhet be másüvé, aki tájékozódni vagy elintézni valamit, csak Brandstein Juda... bíró? Éppen olyan paraszt, mint a többi, a há... lehet megtalálni, csak a tábla mutatja a c... gerendafalon, hogy kicsoda a faluban a tulajd... Brandstein Juda? Az más... Az a pallérforn... is egyenest a fenyős, nyírfakerítéses porta irá... fordult, aki egy vasárnap délelőtt vetődött k... Munkácsról.

Behívta a szobába, leültette és figyel... arcába tekintve kérdezte:

— Mivel szolgálhatok?

A vendég homlokát törölgette, mert jó meleg volt már, május közepén járt az idő legyezte magát a zsebkendőjével és közb... mondta, hogy munkások után jár. Vasúté... keres embereket, de nagyon nehezen megy az... a falvak üresek, mindenki summás, vagy a fűré... nél dolgozik. Pedig ezen a vidéken lehetne a legc... csóbb anyagot összeszedni.

— Kéne valaki, aki ezzel foglalkozik, — nézett Judára bíztatón.

— Megéri?

— Hogyne! Lehetne csinálni egyebet is. Élelmezni a munkásokat, kantint nyitni nekik, hiszen a munka legtöbbnyire az erdőben folyik, távol a lakott helyektől. S főként messze azoktól a faluktól, ahon-

z emberek kikerülnek. Egészen csinos összeget etne vele, aki vállalja.

z neki való üzlet... Kantint nyitni! Mindjárt ituszból főzött pálinka jutott eszébe.

— Hány ember csinálja azt a vasutat?

— Kétszáz.

— Cccc...

— De lesznek még többen is. Körülbelül hathétszázan, ha megindul a munka nagyja. Érdekelné a dolog?

— Vállat vont. Nem kell mutatni, hogy lelkesek, jobb, ha rábeszélni engedi magát az ember.

— Hát nem is tudom...

A vendég magyarázni kezdte: milyen egyszerű. Nem kell különös hozzáértés, tanulás, bárki belejön egy nap alatt, kivált, ha ügyes. A munkástoborzás például a világ legegyszerűbb foglalkozása.

— Azért mit fizetnek?

— Fizetnek? Nem fizetnek azért semmit.

Nevetett a pallér, hogy lehet valaki, aki ezt nem dja. Jólelkűen felvilágosította, hogy az ilyen sorosásban hol van az üzlet, elmondta, hogy van bizonyos összeg, amit a munkabérekre előirányoznak a ltségvetésben s azt ki is fizetik. Már most, ha csóbban fogadják a ruténeket, mutatkozik bizonyos megtakarítás, — az a tiszta nyereség. Persze, ztozni kell rajta, pár százalékot le kell adni, de ég mindig szép summa marad.

Juda bólogatott.

— Úgy... úgy...

De azért a kantin izgatta képzeletét inkább. it lehetne azon keresni! Elvinné Marusját, még n Buxbaumot is, azok dolgoznának, ő pedig, mint nagy üzletemberek, parancsolgatna nekik. Egy lóságos falu az a sok ember és mindegyiknek van ze, hiszen keres.

— No? Volna kedve hozzá?

— Azt hiszem, volna. De nincsen ott valami elő' Mérnökök nem szólnak bele semmibe?

Á! Magánvállalkozás ez, nem állami dolog. k keresni egymást az emberek. Az alvállalpéldául nem is szakember, posztónagykereskde pénze van. Úgy vette ki az üzletet már százalékos részesedésért...

— Majd elmegyek és megnézem magamnak a helyet.

— És a munkástoborzás? Arra nem vállalko- Kettesben megcsinálhatnánk...

Szépen megértették egymást. Késő este volt r, mikor a vendég elbúcsúzott azzal, hogy reggel csin újra visszatér s Juda egyedül maradt. Nayot nyújtózott a sötét szobában és úgy érezte, mellén szétszakad a kabát. Micsoda kilátások!... Ó, ezután következik csak az élet, amely, íme, felkereste őt itt, az Isten háta mögött is, üzenetet küldött érte, követet menesztett hozzá és felszólítja, hogy induljon el, itt az ideje...

HETEDIK FEJEZET

Alkonyatkor érkezett meg.

Nagy, hallgató erdő mellett volt a munkástábor, szűk völgyben, amelynek két oldalán, mint egymásra rontani kész óriások, meggörbült, púpos háttal álltak a magas hegyek. Lábukon iromba sebekként látszottak ki a vörös sziklák, megtépve a robbantásoktól, amelyek tágítani akarták a helyet a jövendő vasút számára. Nemrég itt még nem volt más zaj, t amit az óvatos lábú vadak vertek, a száraz llyakon lépkedve, vagy a tavalyi avar barna ein, s a patak szakadatlan fecsegése a gömbökoptatott kavicsokkal, a meder alján, ahova gy ezer esztendő előtti felhőszakadás sodorta hegyes sziklatörmelékként. A nyárelő harsogó ája és vérbő, termékenységet igérő gazdagsága tte széppé a tájat, de nem volt itt senki, aki, ak egy pillantást vesztegetett volna a természet arló kézzel szétszórt kincseire... Az ember a két hatalma alá, a völgy gazdagságába, rikító ellent csak nyomorult kiszolgáltatottságát, született ságát és szánandó szegénységét hozta el, yhez az erdei vad élete királyi sorsként hasontó csak.

A völgy bejáratánál, ott, ahol a kövér füvet s ers vegetáció szeszélyes virágpompáját már ította a robbantások törmeléke, néhány deszkaösszeütött, hosszú barakk állott. A munkások ását nem ott ütötték fel, ahol a természet

vígasztaló szépsége és isteni nyugalma tán önkénytelenül is derűt támasztott volna az emberi lélekben, de itt, ahol a civilizáció még csak rombolt, pusztított és kontárkodott. Bizonyos, hogy akik a barakkok helyét kijelölték, nem gondoltak efélét, de szimbolikus volt mégis cselekedetük s azt jelezte; a civilizáció, amelynek megtestesítője itt a vasút lesz majd, ezeknek a páriáknak áldásaiból csak port, hitvány szemetet, szolgai végzetet ad cserébe a természet nyersen elpusztított, ingyen való szépségei helyett.

Így, estefelé azért nem volt a tábor oly vígasztalan látvány. A kék homályban az ellentétek széjjelsímultak, a párás árnyak beborították és romantikussá tették szinte a deszkabódékat, amelyek előtt hatalmas tüzek lobogtak. Körülöttük megtelt a levegő a gyantás fenyőfa finom füstjével s az átlátszó fátyolként emelkedett a magasba a rózsaszín lángok közül, akár egy oltári áldozat. Zsírban pörkölődő hagyma, szalonna, parázs közt sülő krumpli illata vegyült el a vas, a szerszámok, a nyers kő, a párolgó olaj, kátrány és a barakkokból kiömlő emberi pára nehéz szagával. A tüzek körül hosszú, ferdén elnyújtózó árnyak lebegtek, hajlongoztak nehézkesen: a vacsorához készülő emberek.

S a kép felett, ártatlanul, fehér fénnyel szikráztak a nagyszemű csillagok, a lassan sétáló, teleképű, betegesen sápadt holdvilág, amelynek kerek tányérját néha el-el takarták a magasan járó felhegek.

— Kit keres?

Egy szélesvállú, félig meztelen óriás toppant elébe. Megrettent tőle, pedig szelíden kérdezte és borostás, hetes szakállal borított arcán jóindulat ült.

— Kondor urat.

— Amoda leli, ni... A harmadik bódé az iroda. Ott, ahol a lámpás világít. Az a fehér fény, a karbit.

Elindult, sietve, hogy minél messzebb kerüljön ettől a félelmetes vadembertől.

— De vigyázzon, mert sok a buckós, nagy kő, jól a lába alá nézzen! — hallotta még a kubikos hangját.

Brandstein Juda tágra nyitott szemmel bámult körül s torkát a szívében érezte dobogni. A bokrok közt itt is, ott is, mozdulatlanul heverve rongycsomókat látott: embereket, akik tán megérezték az idegen szagot, akár a jószimatú vadak, mert jöttére felemelték fejüket és sovány, csontos arcuk mély gödréből világító szemmel nézték, mereven, de kíváncsiság nélkül.

A fehér fény hivogatón mutatta neki az út. A külön épült bódé nyitott ajtaján és ablakán ömlött ki a sötét gyepre s olykor egy ide-oda járkáló ember árnya suhant keresztül rajta. Ez az árnyék elárulta Kondor úr egész testi mivoltát, mielőtt állott volna vele. Az árny széles volt, tömzsi, szi annyi csak, mintha egy hordót gurítanának ide-o a szűk térségen, nagy gyorsasággal. Ahogy közeleb ért, beszédet is hallott. Magas, a vaskos árnyhoz sehogy se illő, éneklő, orrból szakadt hang volt.

— Csak maga ne törődjön avval, — mondta, — végezze a dolgát. Az én hatáskörömbe ne avatkozzon bele, azt nem tűröm!

Juda arra gondolt, hogy nem a legjobbk érkezik, Kondor úr haragszik valamiért.

Az ajtóban hirtelen megjelent egy ember. tóan felindult állapotban. Sapkáját, amit tartott, fejébe csapta és nagy léptekkel a indult.

Habozva tétovázott: bemenjen-e, vagy de mire határozhatott volna, már a kövér is a küszöbön termett és Kondor úr utá a távozónak:

— Itt én parancsolok és majd megm az történik, amit én akarok. Az é van szó...!

Megpillantotta az idegent és vé szelíd hangon folytatta:

— Kegyed kicsoda? M...

— Kondor úr?

— Én vagyok. Mi tetszi

— Brandstein Juda...

— Brandstein? Brands No, jöjjön csak beljebb.

Hátrált a vendég még, mert árnyékban fénycsóva. De árnyéka zelte. Az alacsony, kövé hajolt, térdben kifelé dű az óriás has terhe alatt fe szélesábrázatú fej ült. Ny ban dudorodott ki a g göndör hajszálak bo hajló orrán aranykeret csillogó üvegen keresz vendégére, nedves fény vel, amely különös mó Mintha két kerek jégd

homlok alatt, a lombosra nőtt szemöldökök bozótja védelmében. Kabátját kigombolta, bársony mellényén hatalmas szürke medvék látszottak s Brandstein Juda első gondolata az volt, hogy irigyelte ezt a divatos ruhadarabot. A mellény gomblyukain átfűzve széles aranylánc csüngött Kondor úr hasán, nagy lapos karikákból, szinte pánt módjára fogva át a minden mozdulatánál megrengő hájtömeget.

Nem volt különösen bizalomgerjesztő látvány, de Brandstein Juda mégis, az első pillanatban vonzódott hozzá. A pénz varázsa sugárzott feléje róla, megmagyarázhatatlan módon s ő felfogta, mint egy érzékeny készülék az elektromosság rezgéseit, ezt a delejes vonzást.

— Hát maga az?

Leplezetlen kíváncsisággal vizsgálgatta, mint a kupecek szokták a vásárban a lovakat, közelébb lépett hozzá, szinte olyan mozdulattal, mintha a száját is szét akarná feszíteni, hogy megnézze, milyenek a fogai, aztán hirtelen visszaugrott és azt mondta:

— Üljön le.

ezekett szék volt a nyers-deszkaszagú bódéban. Egyik a gyalulatlan asztal mellett, melyen jókora halom írás hevert, rendetlen összevisszaságban, meg csíkos vászonfedelű, piros vonalozású nagy könyvek, a másik a szoba közepén állott.

Erre telepedett. Kalapját, mint aki nem barátkozott még meg ezzel az idegen szokással, ügyetlenül tartotta kezében s kényelmetlenül érezte, hogy fázik a feje. Már nem a széleskarimájú, bársonyosan csillogó kalapot viselte, hanem egy zöldszalagos, nézek és divatos fejfödőt, amelynek szélét balfelől -eskedő felgyűrte, jobbról pedig lesimította. Juda .ondta: az uraságok most így szeretik. Vigyázni

Meg ogy ki ne gyűrje a formájából, ezért jobbzobá otta ujjai között.

Hát maga az a Brandstein Juda, aki a meg akarja csinálni?

D.

. Bra .. Hát lehet róla beszélni.

názaso most akarná igazán megfontolni a dolgot, kel fel s alá kezdett járni a bódéban. kezeit összekulcsolta hátul a derekán, re domborodott s a karbid éles fé- rajta a széles aranylánc. Nyitott san, mint a kövér emberek, ezése ő a hízott ludak nehéz, zsíros omfolhat

volna t elő. Nem tartotta tárcában, jen senkit megkínálni. Szinte ta a végét, kiköpte az ajtó elé n, f

t súgtk róla, — folytatta ektörtént tan. — Megcsinálhatja iás et.

aztán gyorsan kijavította: esz, Brandstein úr. Én kamezer koronát. Rendben?

lattal szakította félbe:

zik! Ha nem tetszik, ne deéppen nem is volna rá leengedjek, megcsinálhatde... így... szóval így rajta. Nem kis dolog, mint én, különben minek jött volna ide? Alkudozzunk? Mit garasoskodik? Annyit kereshet, amennyit akar, én nem szólok bele az üzletébe.

Nem akarta mondani, hogy nincs fölösleges háromezer koronája az üzlethez, amiből még nem látott egyebet, mint osztozkodó társat, pár rongyos parasztot és a kockázatot. Minek kell azt tudni Kondor úrnak, hogy ha meg akarja csinálni a kantint, egész mozgatható vagyonát bele kell ölnie. Ne tartsa őt Kondor valami kis senkinek. Ott van végső esetben Oziás bácsi, majd kirántja a gondból, akár tízezerrel is.

Bólintott hát.

— Né mondja, hogy nehéz ember vagyok, Kondor úr. De akkor lesz egy-két kikötésem.

— Nekem is, — mosolygott Kondor. — Kétezer előre és akkor csinálunk valami megállapodást írásban. Abba majd belevesszük, amit kell. Nnno.

Igen, egy nagystílű üzletember így dolgozik. Nem fecseg fölöslegesen, kimondja, amit akar, világosan. Ez a különbség például Kondor úr, meg Groszmann Oziás közt, aki egy régimódi zsidó és sóhajtozva, nyögve fog bele mindenbe.

— Nem árulok zsákbamacskát. Nézze, itt van a bérlista, láthatja, hány ember dolgozik nálam. Ha ügyes, ezek a parasztok nem visznek haza egy fityinget se, minden pénzüket elköltik magánál. Pálinka legyen, minél olcsóbb és minél több.

— Lesz. Bízza rám...

Nevetett. Értették egymást és Juda azt is tudta, milyen olcsó pálinkát mér majd a kantinban, lesz panasza a parasztoknak.

— Ezek pálinkán élnek, nem kenyéren. Szaszton mind részeg akar lenni... Akkor aztán enni nekik, amit csak akar. Ért engem?

Bólintott. Hogyne. Világos itt minden. Már a nyelvén volt, hogy megmondja: milyen pálinkát akar divatba hozni, de aztán meggondolta. Nem tartozik Kondorra. Biztosan ő se árul el mindent, amit jó lenne tudni, a bérlistát is elkapta tőle, épp csak egy pillantást vethetett a legvégére, ott, ahol a sorszámok vannak, a többi rovatot széles tenyerével és karjával elkönyökölte.

Tett még néhány kérdést.

Zsebéből bőrfedelű jegyzőkönyvet vett elő, meg ezüstvégű ceruzát és ráncolt szemöldökkel jegyezte fel a számokat a munkásokról, s hogy mennyit fizetnek ki körülbelül egynek-egynek szombatonként.

— A környékből valók?

— Deehogy!

Kondor úr legyintett.

— Mit képzel! Akkor nem lehetne bírni velük. Vannak máramarosiak, ungiak, de erről a vidékről egy se. Két napi járóföld a legközelebbi falu, ahonnét jöttek.

— Csak ennyit akartam tudni. Holnap jövök, hozom a pénzt. Szombatra megnyitom a kantint. Ez a hely is kéne... Meg nekem valami bódé, mert magam akarok felügyelni az alkalmazottaimra.

Így mondta, nem kis büszkeséggel a hangjában, hadd lássa Kondor, hogy nem valami szegényes bodega lesz az, hanem valóságos nagyüzem. Oziás bácsi bizonyosan fejét csóválta volna és meginti, hogy ne gőgösködjék, de mit ért az ilyesmihez egy öreg ember?

Kondor vállat vont:

— Az nem egy probléma! Összeüttetünk valami bódét a holminak. Elintézi majd a mérnök, a két pár korona lesz.

Megvakarta az állát, ujja alatt serceget a szakáll, növekvő szakáll, szája kinyílt és nyelve hegye közt tapogatott:

— Ja, igaz, — nyujtotta a szót, — mit is akartam mondani... A mérnökkel majd vigyázzon. Nem szabad neki mindent tudni, vagy előtte csinálni a dolgokat. Izgága ember.

— Izgága? Hogyhogy izgága?

— Nagyon szívére veszi a parasztok ügyét. Szocialista papos.

— Nem szocialista?

— Á! Azokkal lehet beszélni... De nem fontos. Majd én letöröm a szarvát. Addig meg vigyázunk rá.

Látszott, hogy visszagondol az előbbi veszekedésre, mert elöntötte a vér egész fejét, hátul a nyakán még a kidudorodó hurkák is pulykaszínűre váltak. Juda azt hitte: mindjárt megüti a guta. De Kondor úr erőt vett indulatán, pampogva szívott egyet a szivaron, sóhajtott és visszatért az üzletre.

— Mondok valamit, aminek használ veszi... Ezek a parasztok szeretik a harmonikát. Meg a cifra bicskákat... Ne csak ennivalót vásároljon, hanem ilyesmit is. Részletre megveszik... Majd aztán mi szombatonként levonjuk nekik.

— Köszönöm. Én is gondoltam erre.

— Hát akkor rendben is volnánk. Holnap várom, s ha megcsináljuk az írást, két nap alatt kész a bódéja. Úgy látom, Brandstein úr, mi nem veszünk össze egymással.

— Folytatjuk. —

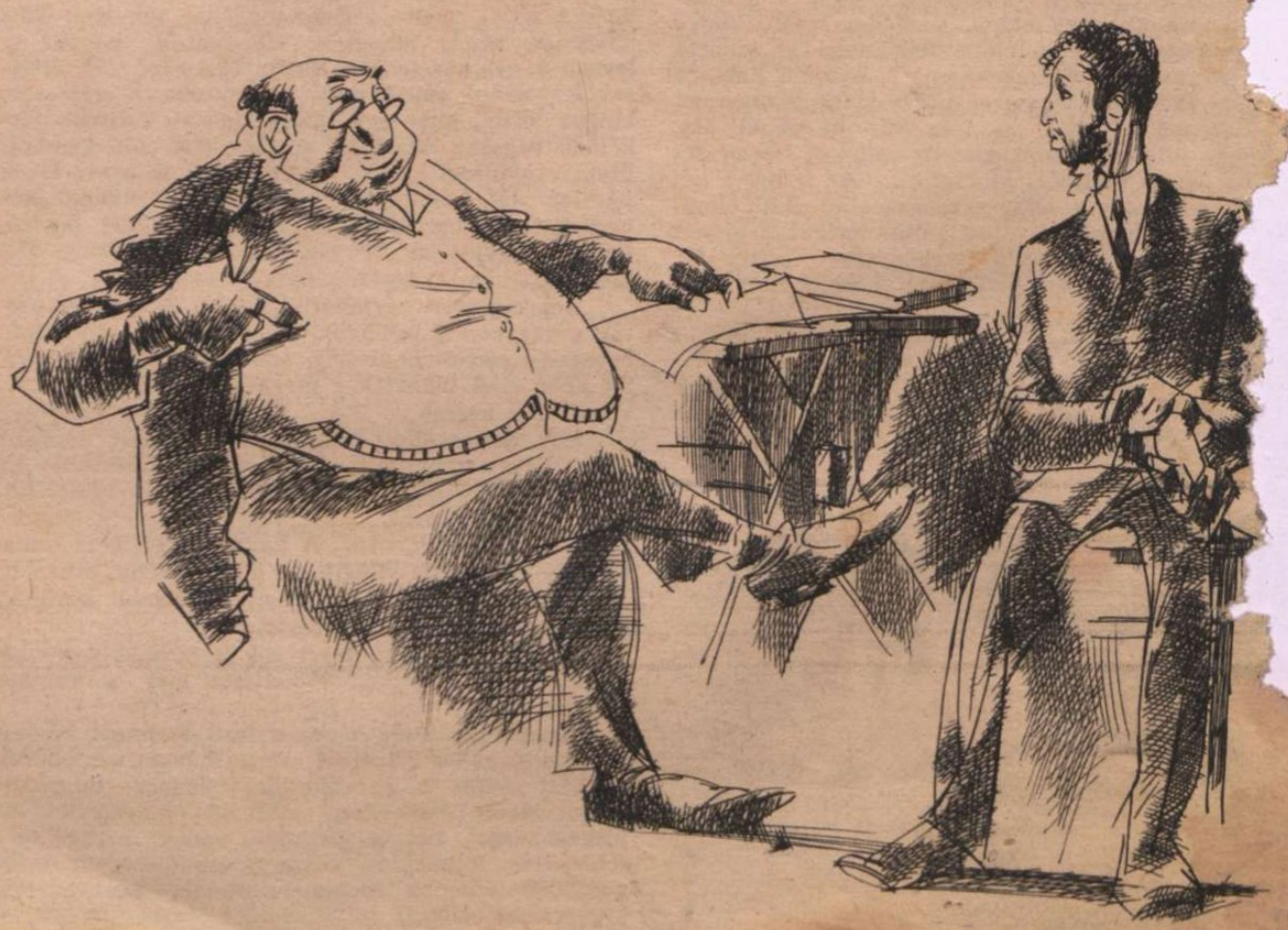

PILLANATFELVÉTELEK AZ AOSZ ÉS A BEOSZ ALAKULÓ KÖZGYŰLÉSEIRŐL

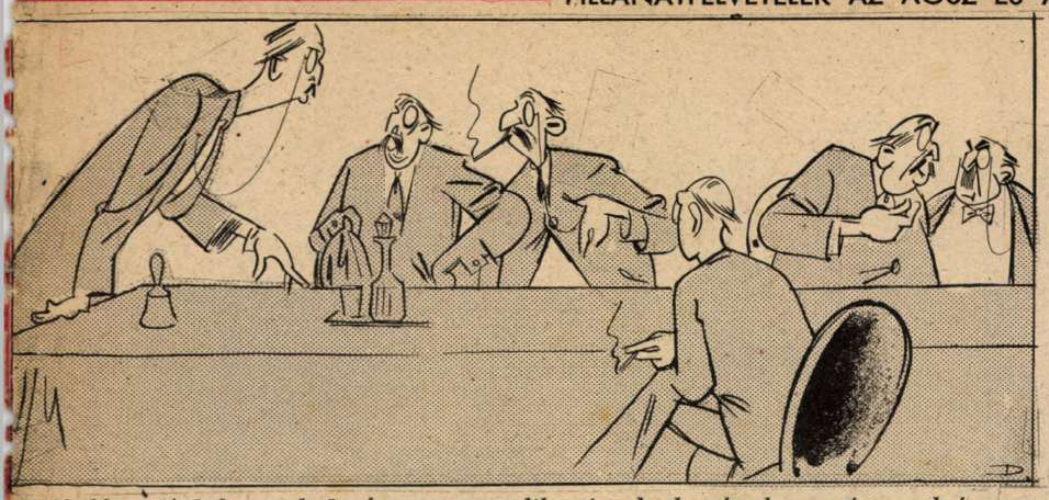

Aladár: *«A helyzetünk határozottan romlik, tisztelt kartársak s ezért szükséges az Aladárok Országos Szövetségének megteremtése. Állandóan lehull rólunk a lepel, de a fizetésünk ugyanannyi marad. Mi ragaszkodunk a Bernátokhoz, de 20 százalék drágasági és 40 százalék szégyenkezési pótdíjat követelünk, ahhoz a havi rongyos néhány ezer pengőhöz...»*

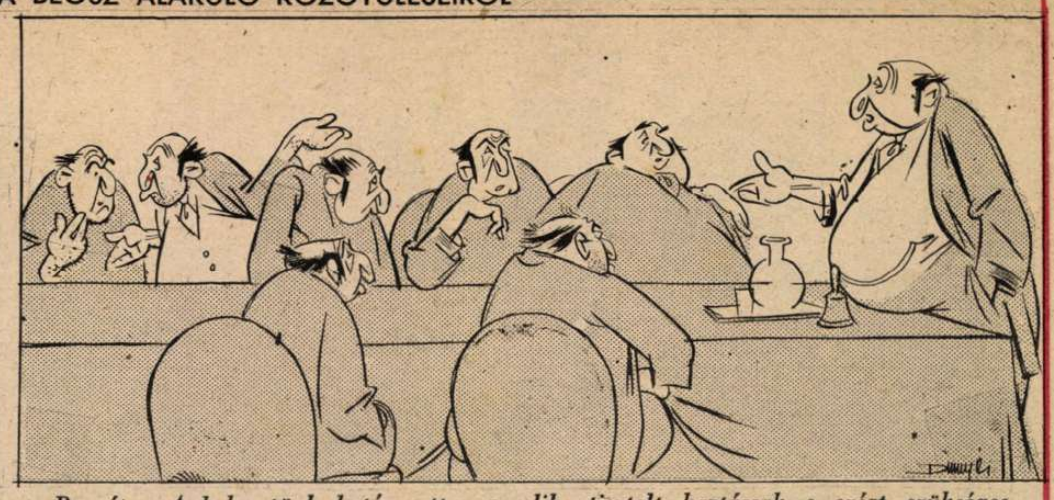

Bernát: *«A helyzetünk határozottan romlik, tisztelt kartársak s ezért szükséges a Bernátok Országos Szövetségének megteremtése. Különböző hírek keringenek kérem... Már a legjobbjaink is idegesek kérem... Mi ragaszkodunk az Aladárokhoz, de egy 60 százalékos fizetéscsökkentést mostmár kibírnának. Elvégre a miénk az üzlet, vagy nem?...»*

VIDÉKI FAJROKON A PESTI OPERÁBAN

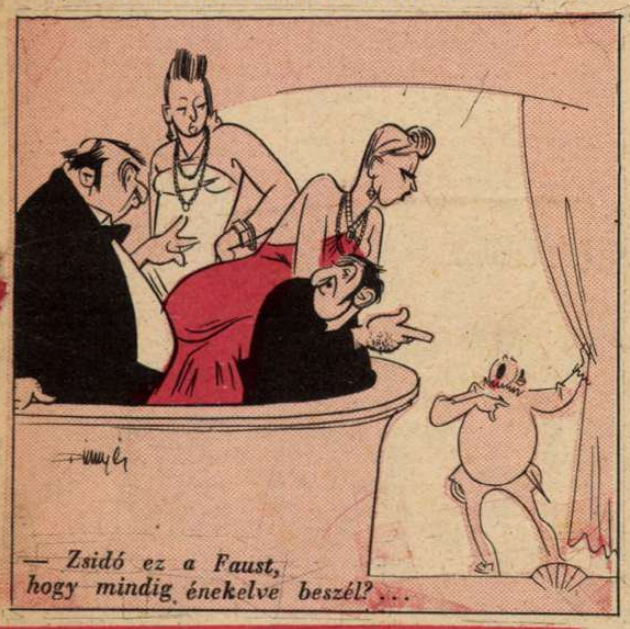

— Zsidó ez a Faust, hogy mindig énekelve beszél?...

ÜZLETI VITA A DOB-UTCÁBAN

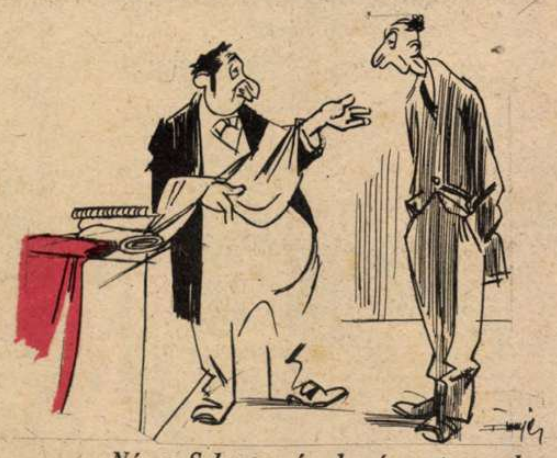

— Nézze Schwarz úr, ha én azt mondom, hogy úgy éljek, akkor hazudok, de ha én azt mondom magának, hogy becsületszavamra, — akkor úgy éljek, hogy igazat mondok...

EGYFORMA KULTURA, —

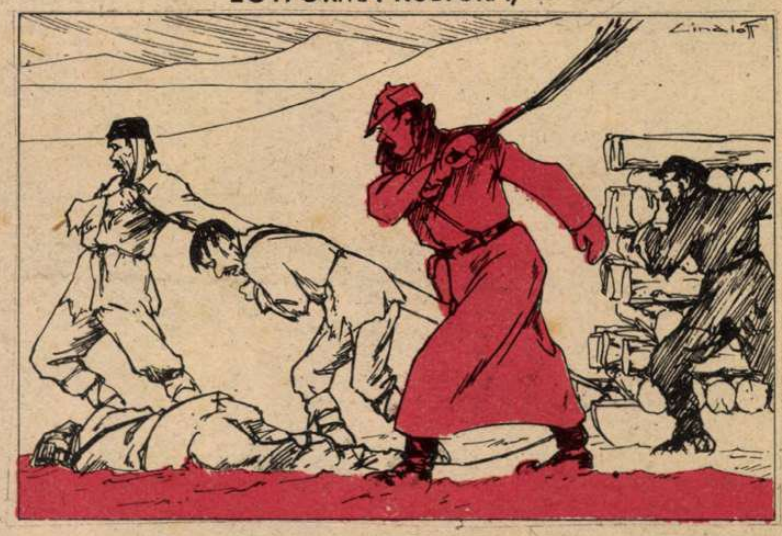

...A SZOVJETBEN ÉS

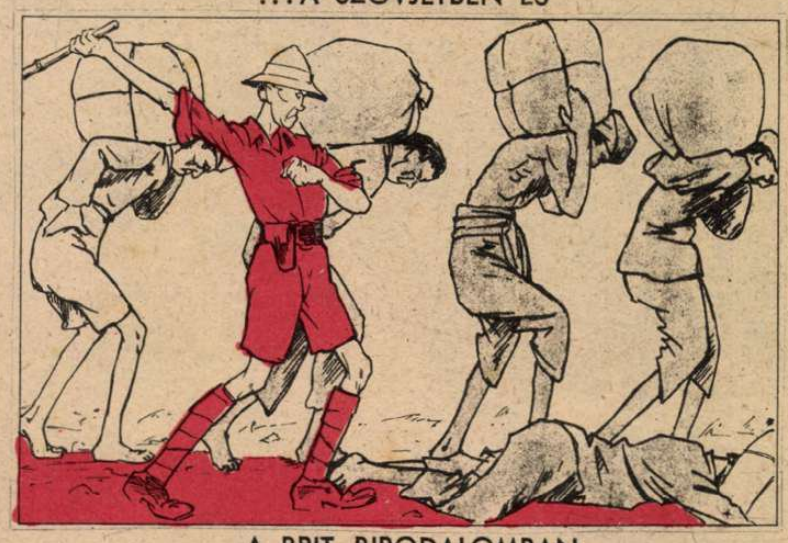

...A BRIT BIRODALOMBAN

A MURMANSZKI KIKÖTŐBEN

— Hát maga kicsoda?...
— Én maradtam meg kérem az amerikai hajókaravánból.

A VÁMPIR ANGLIA FÖLÖTT...

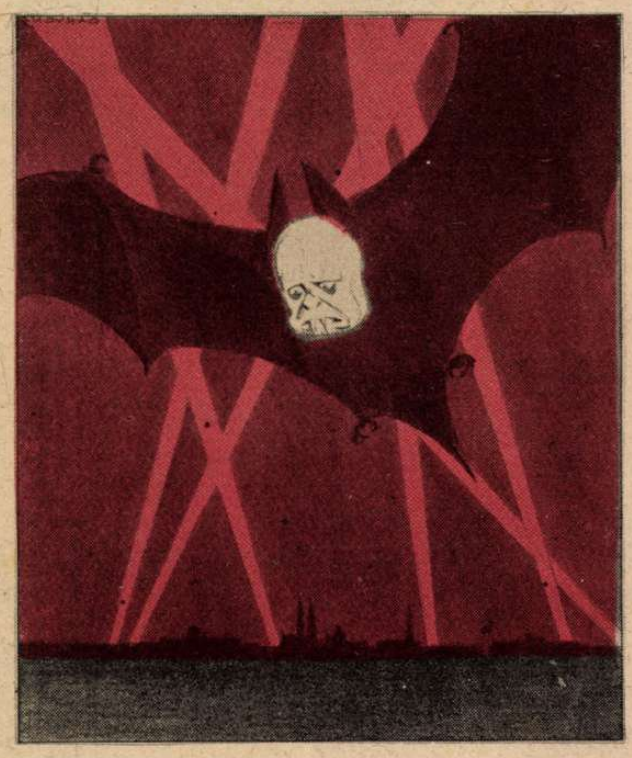

ANGOLOK INDIÁBAN

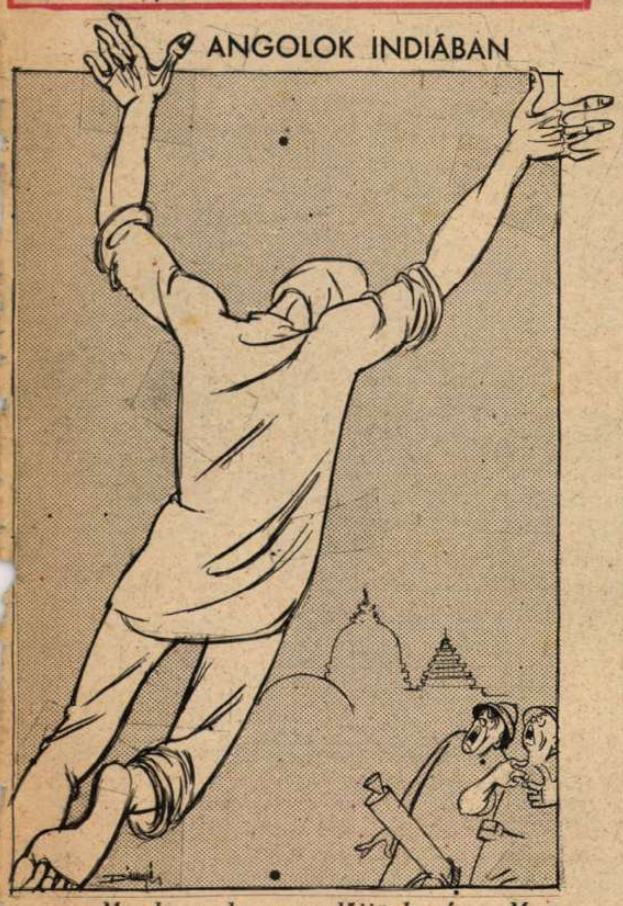

— Mondtam, hogy ne lőjjünk rá... Most ránk esik és agyonüt bennünket!

VÖRÖS PONYVAREGÉNY:

A szovjet hősi ellenállása, — avagy a végtelen pisztolycső titka...

(Marc' Aurelio.)

VILLÁMBESZÉLGETÉS A MÁSODIK FRONTRÓL

— Mit mond, Mr. Churchill? Hogy betűzzem... Nekem már nincs időm betűzni!...

(Simplicissimus.)

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

SZOVJETFOGLYOK A VOLGA PARTJÁN

A lapot küldi:

Cím:

Tábori posta szám: